

ANCONA, Italija. — Osem Jugoslovancev — štirje možje, dve ženske in dva otročiča — so pribežali z motornim čolnom sem ter zaprosili italijanske oblasti za politično zatočišče. Povedali so, da jih je preganjala jugoslovanska policija in streljala nanje s strojnimi točevali, toda jih na morju ni dohitela.

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in ploho za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd 1879.

83 No. 156 Men, Aug. 11, 1952

Neodpustljiva krivda

Mislím, da danes najbolj zlorablajo besedo mir. Vsi delajo za mir. Znanstveniki, ki gradijo atomske bombe, delajo za mir. Politiki, ki se zbirajo na konferencah, delajo za mir. Vojaški poveljniki, ki se shajajo na vojaška posvetovalna, delajo za mir. Poklicni revolucionarji — voditelji komunističnih partij sklicujejo svetovne kongrese za mir. Parlamenti dajejo svoje odobrenje astronomskim državnim proračunom v skrbi za mir. Vse je usmerjeno torej v delo za mir. Miru pa ni in ga ne bo več.

Na Koreji teče že tretje leto v onemu stanju, ki ni sicer vojna, kot trdita obe strani, toda nihče mu ne ve dati drugega imena. V Berlinu so si zapadni zavezniki in Sovjeti vsak dan v laseh v različnih fazah tega, kar imenujemo z lepim imenom mrzlo vojno. Na Bliznjem in Srednjem Vzhodu se vrste nemiri, sabotažna dejanja, atentati skoro vsak dan. In vendar vsi trdijo, da delajo za mir. Zakaj ga torej ni?

Miru na svetu ni zato, ker je vsepovsod samo sovraštvo. Na eni strani so najhujši sejalci sovraštva komunisti. Ti so povzdignili propagando sovraštva v sistem. Dali so ji sicer ime razrednega boja, borbe delovnega ljudstva za oblast itd.; toda v bistvu je vedno le sejanje sovraštva, škruvanje različnih ljudskih plasti k sovraštvu drugega proti drugemu. Laž, hinavščina, potvarjanje dejstev, nasilje, brezobzirni teror so najpogostejše orožje komunistov v netenju sovraštva. Tisk, radio, govorjena beseda, vse jim služi, da širijo svojo kampanjo sovraštva, zakrinkano pod najlepšimi besedami miru in tovarištva ter socialne pravičnosti na svetu.

Takoj za komunisti pa pridejo kot sejalci sovraštva različni narodni prenapetosti, ki jim s tujo besedo pravimo šovinisti. Mislili smo, da bo druga svetovna vojna narode spametovala, da bodo uvideli, kako pogubno je narodno sovraštvo, narodna prenapetost, ki vodi narode le v pogubo.

Polom nacizma v Nemčiji in fašizma v Italiji bi bila morala narode izmorditi, da v narodni mržnji ni iskati rešitve narodnim problemom. Krivice ne moreš poravnati z novo krivico; če svoj narod ljubiš, ne smeš zato sovražit ostalih; če želiš pravico svojemu ljudstvu, ne smeš zato delati krivic sosedom; če svoj narod ceniš, ti ni dovoljeno zato smatrati vse ostale narode za manjvredne.

Vse to so narodi spoznali v zadnji svetovni vojni na lastni koži, v lastni krvi. In vendar danes po sedmih letih, odkar se je vojna končala, prisostvujemo novemu vzniku nacionalistične mržnje in šovinizma. Fašizem in nacizem vstajata pod novimi imeni, a s starimi idejami. Narodna mržnja je zajela tudi širše kroge, večkrat tudi tako zvane krščanske in demokratične ljudi.

Res je, da so danes v Evropi stopili na pot evropske skupnosti. Schumanov načrt in skupna evropska vojska so tako znamenje, da Evropa išče novih potov. Res je tudi, da so to novo evropsko skupnost začeli graditi predvsem zastopniki demokratičnih strank, Schuman v Franciji, Adenauer v Nemčiji, De Gasperi v Italiji.

Vse to je res. Toda pri vsem tem človek le ostane zaprepačen nad tem, kar se dogaja na Slov. Goriškem, na Tržaškem in v Benečiji. Kje je tu ona demokratična strpnost, uvidevnost, pravičnost, ki bi jo morali kazati zastopniki naroda, ki hoče pomagati graditi združeno Evropo, do vseh narodov in zlasti do svojih sosedov? Po pravici povedano, težko je razumeti politiko goriških in tržaških voditeljev krščanske demokracije do slovenske manjšine. Zdi se, da so oni uverjeni, da morajo tekmovati s starimi in novimi fašisti ter s starimi liberalci Pajerjevega in Bencovega kova v sovraštvu do Slovencev in v zatiranju slovenske manjšine. To je usodna zmeta g. Bartolija, Culota, Bernardisa in tovarištev. Oni žive na Primorskem od rojstva. Zato bi smeli od njih pričakovati boljšega poznanja razmer nega od onih, ki pridejo iz notranjosti Italije. Oni zastopajo demokratično in krščansko misel na mejah Italije. Zato bi morali skrbeti, da se ta velika ideja ne sprevrže v ozkosrčni nacionalizem in puhlo frazarstvo.

Dočim njihov voditelj De Gasperi pomaga graditi združeno Evropo, ki naj bi slonela predvsem na ideji krščanstva in demokracije, bi morali oni to dejanski pokazati v ravnanju s slovensko manjšino, v odnosu do sosednega slovenskega naroda.

Demokratični zastopniki po komunizmu zatiranih narodov, so se združili in sklenili med sabo ustanovitev združenih demokratičnih držav Srednje Evrope, ki naj bi kdaj pristopile k Združenji Evropi, kateri sedaj postavljajo temelje. Toda kako naj narodi za železno zaveso verujejo v resnost in odkritost zapadnih krščanskih demokracij, če pa zastopniki teh slednjih tako malo demokratično in krščansko ravnanjo z narodnimi manjšinami v svojih mejah? Ne iz besedi, temveč iz dejanj bodo narodi presojali moč in iskrenost krščanske demokratične ideje. Če pa pri tem gledajo na ostvarjanje te ideje na vzhodnih mejah Italije, jih mora miniti vse navdušenje. Gospodje voditelji kršč. demokracije v Trstu in na Goriškem naj se zato zavedajo svoje velike odgovornosti: s svojim nedemokratičnim in še manj krščanskim

ravnanjem s slovensko manjšino rušijo vero v demokracijo in v moč krščanske ideje v narodih onstran železne zaves. S svojim šovinizmom netijo sovraštvo na tem delu Evrope in s tem rušijo mir med narodi.

In to je njih velika, neodpustljiva krivda.

(Po "Kat. glasu")

BESEDA IZ NARODA

Pismo
Vrhenskemu
Tinetu

Waukegan, Ill. — Vročina in razno delo okrog hiše mi uničuje dobro voljo do pisanja. Ko bi me moja boljša polovica tako le od časa do časa ne opominjala k pisanju, bi že davno jenjal dopisovat. Tako pa le primem za pero in se malo posilim, pa gre. Zadnji mesec itak ni bilo drugega na dnevnem redu, kakor kdo bo kandidat te ali one stranke, kako bodo izpadle konvencije, itd. Silno veliko tinte se je porabilo pri opisanju konvencij. Malo pred republikansko konvencijo smo sedeli v tavnini na deseti cesti in se pogovarjali, kdo bo nominiran in kako ronajo konvencije političnih strank v Ameriki.

Za tujcemce, ki konvencij političnih strank v Ameriki ne poznajo, je to nekaj, nakar gledajo s posebno pozornostjo. Ampak v zasledovanju teh konvencij se čestokrat zgubijo in ne pridejo bistvu teh konvencij do dna, posebno ne načinom, kako jih stranke prirejajo in vodijo.

Združene države imajo ljudstvo. Združeno državo, so republika. Ljudstvo res odloča, vsaj na papirju. Ima tudi svobodo izbire, ako ni zadovoljno z republikansko stranko, lahko voli za demokratično stranko, ali za vsako stranko, ki je priznana in se sme priglasiti, kakor določajo zakoni za volitve. Kandidati pa izberejo stranke potom primarnih volitev. Predsedniškega kandidata pa nominira stranka. To se zgodi na narodni konvenciji, ki se vrši par mesecev pred volitvami. Vsaka priznana in legitimna stranka ima pravico do svoje narodne konvencije, če stranka in njeni pristajali zmorejše visoke stroške, ki stanejo take konvencije. Denar je vladar sveta, pravijo, pa je tudi vladar narodnih političnih konvencij v Ameriki.

Kak gospodarski, političen in socialen program zastopa vsaka stranka je obsežno vprašanje samo zase pri vsaki stranki. Dočim imamo vsaj doslej le dve odločilni politični stranki in to sta republikanska in demokratiška stranka v Ameriki, bi se dalo na kratko njuni program označiti nekako tako-le:

Republikanska stranka se zavzema za prosto podvzetništvo. Ambiciji in sposobnosti se naj da prosto pot, s čim manjšo vladno kontrolo nad privatnim businessom. Ta program se jako lepo sliši in ugaja vsakemu podjetnemu človeku. Po naše bi se najbolj pojasnil ta le program tako-le: Fant, svet je pred teboj, ti pa imaš glavo, ki ti je dana, da misliš z njo, roke, da delaš z njimi, pljuči vanje, primi za delo in pomagaj si. Fine and dandy. Ampak, zgodovina človeštva nam pa zgovorno priča, da pri tem navdušenju za to prosto podvzetništvo se urine na prvo mesto le preračuna grda sebičnosti, ki začne grabiti in hoče le sama vse pobasati v svoj žakelj in trebuh, druge manj nadarjene za business, ki ne znajo ali ne dobe prilike, da bi tako spretno plezali po lestvi prostega podvzetništva, pa pusti zadaj in ostanejo na dnu in tako imamo na vrhu takomimerovano kapitalistično družbo, spodaj pa ubogo

rajo, ki mora le garati za druge in prilike za pogon navzgor ne dobi, morda radi lastne krivde radi nesposobnosti, v velikih slučajih pa, ker jim monopol onih, ki so na vrhu, navzgor ne pusti. Take razmere vodijo v žalostne socialne razmere, ki smo jih imeli prej v pogostih gospodarskih krizah v Ameriki, ki so se najbolj zaostriale v času slavne Hooverjeve administracije.

Demokratska stranka sicer ni kaka radikalna stranka, njen gospodarski in socialen program je bolj splošnega značaja, da si ni pregledno splošen. Ne moremo ga primerjati s kakim radikalnim socialističnim programom, daleč ne. Ampak je pa za to, da se narodno bogastvo nekako napelje bolj v take odtoke, da ga pride čimveč tudi med male ljudi, ne pa da bi imeli nad njim kontrolo samo izvoljeni, recimo na Wall Streetu. Da je mogoče do tega, vlada posega s svojo roko in skuša z raznimi kontrolami voditi narodno gospodarstvo v teh pravicah. Ali je tak način koristen ali ne, lahko vsak, ki ima količnik odprte oči vidi. Posebno delavci in farmerji to lahko vidijo. Ni treba daleč do dokazov. Stopite samo nazaj dobrih dvajset let. Kaj smo imeli delavci v dobi republikanske vlade od 1920 do 1933? Kam je nas tista opevana prosperiteta pod Hooverjem, ki ni bila nič drugega, kakor hčerka takomimerovanega prostega podvzetništva, za katerega se republikanci zavzemajo, pripeljala? Kaj je imel delavec v začetku 1930 desetletja? Kaj je imel ameriški farmer? Delavec nič, ni imel ne dela, ne jela? Farmer je imel le čezmerno zadolženo farmo z razpadajočimi poslopji, ki so kazala rebra in revščino. Prišel je Roosevelt, ki naj bo že tak ali tak, pa ga naj kdo ljubi ali preklinja, ali mu daje take ali take imena — resnica pa je in bo ostala v zgodovini ameriškega gospodarstva, da je kot čudodelnik potegnil Ameriko iz krize! Delavec je začel dobivati svoje priznanje kot človek, za katerega se mora družba zanimati, kadar je v potrebi. Tako tudi farmerji. Poskrbel je, da se je uzakonilo socialno zavarovanje, da imajo tako zdaj stari ljudje vsaj nekaj neke pokojnine. Farmerji so dobili veljavno, da so svoje pridelke lahko prodali za dobro ceno in se opomogli. Delavci naj samo primerjajo, kaj so imeli leta 1932 in kaj imajo zdaj. Kake plače imajo zdaj, kake pravice. Tako tudi farmerji lahko primerjajo. Zdaj imajo nekaj, tedaj niso imeli nič, kakor le dolgove. Leta 1932 in 1933 je ameriški delavec po alleyih gledal za skorjicami kruha, farmer ni bil skoro nič na boljšem, zdaj vsi ti gledajo, kje je prostor, da bodo "parkirali" svoje avtomobile! Ni razlike? Pa še kakšna! Kdor ima oči, jo lahko vidi. Dejanja govore najbolj glasno tudi v tem.

Propagandisti vpijejo! Čas je za spremembo! Dobro, ampak kam? V katero smer? V slabše ali boljše? Kadar imaš nekaj v roki, glej, da ti ne pride nekaj slabšega v roke, kakor pa imaš zdaj. In pri tem je treba razsodnosti in previdnosti, da ne bo pozneje kesanja radi neprevidnosti!

Vrnimo se h narodnim konvencijam. Kako jih vodijo? Kdo jih vodi? Vodijo jih strankini odborniki. Kdo pride v odbore je pri tem velika borba med posamezniki. Vse stane ogromne svote denarja, ki ga prispevajo strankini pristajši, kot

bogati industrialci, denarni zavodi, itd. Tudi ti prispevki imajo svoj cilj. Ena roka da, druga na drugi strani prejema nazaj. Industrialci pedpre stranko, ta pa mu da, če pride na krmilo dobičkanosne pogodbe, itd., itd. roka roko umiva, saj veste, Zastonj se nihče ne muja ... pravi pregovor. Tako je v strankinah bisagah vedno dovolj novaca — tudi za narodne konvencije.

Narodne konvencije trajajo navadno od 3-5 dni. V izrednih slučajih se za kak dan zavleče. Pred konvencijo mlatijo razna vprašanja, kot stališče zunanje politike, potem domače zadeve, ampak to je vse bolj za političen cirkus. Stališča za vse zadeve so določena po voditeljih že v naprej in jih prinesejo izurjeni oderski kričarji v skrbno sestavljenih resolucijah v svojih političnih cekarjih na konvencijo. Na konvencijah pa, prve dva ali tri dni se samo zabavajo. Že na vlakih imajo polne zaloge vseh mogočih likerjev in pijač, tako da že v konvenčno mesto pridejo večina vsi okajeni. Potem rajajo še v konvenčno mesto pa ene tri dni in tri noči, da so delegati že večina vsi "izkrokani," zaspani, itd. Tedaj pa, navadno zadnji dan konvencije pridejo na vrsto resolucije (sklepi, ki jih začno svečano in glasno brati, Delegacija je že vsa utrujena, večina dremle in spi. Predsednik tolče s kladivom po vsaki resoluciji: kdor je za: dvigni roko, ali kar z vzkliki glasujejo: ja, ali ne. Delegati dvigajo roke in vpijejo v pritrdilnem duhu in resolucija za resolucijo je sprejeta, druga za drugo in v par urah so vsi sklepi sprejeti in konvencija je končana. Delegati pa se okajeni vračajo na vlakih, busih, letalih, itd. nazaj domov in se sprašujejo, kaj je bilo sprejeto in kaj ne, pa delajo pripombe: bomo jutri brali v papirju, kaj smo sprejeli, sami pa ne vedo, kako, ko so pa bili pod alkoholskimi duhovi.

Tako gre ta dirindaj, vse v imenu blažene demokracije in svobode, ki je pa v Ameriki še vedno najboljša izmed vseh drugih na svetu, pa saj jo drugod sploh ni, ali pa jo je prav malo. Naj končam za danes, bom pa drugič o čem drugem pisal, če si mi bo ljubilo. Lepo pozdravlja vse,

Vrhensk Tine.

Duhovnik in skladatelj Vinko Vodopivec mrtev

Z Goriškega smo prejeli žalostno vest da je dne 28. julija umrl znani slovenski skladatelj Vinko Vodopivec: župnik v Krombergu pri Gorici.

Pokojni se je rodil 16. februarja 1878 v Ročinju na Tolminskem. Ljudsko šolo je obiskoval na Grgarju pri Gorici, kjer je bil njegov oče učitelj. Že v zgodnjih letih ga je začel oče seznanjati z glasbo, saj je bil sam cerkveni organist. Po končani ljudski šoli je stopil v Se-menišče in nato v goriško bogoslovje. Mladega Vodopivca sta spremljala skozi to dobo nas veliki katoliški idealog dr. Anton Mahnič, ki ga je istočasno spodbujal tudi k glasbeni umetnosti, in pa goriški skladatelj Danilo Fajgelj.

Leta 1901 ga je goriški knezo-nadškof in kardinal dr. Jakob Missia posvetil v novomašnika. Kaplanoval je v Kamnjah in v Črničah. Leta 1907 je bil premeščen kot vikar v vas Kromberg pri Gorici, ki je postala po-zneje tudi župnija in tu je ostal vse do svoje smrti. Leta 1916 se je moral umakniti v Čerknico, ker je vojna vžra zajela tudi njegovo župnijo. Po končani vojni se ni nič ustrašil, ko je zagledal, vrniti se v Kromberg, da je vsa vas v razvalinah; vse je bilo uničeno: cerkev, šola, župnišče. Z velikim pogu-

TO IN ONO IN ŠE KAJ

p. Bernard Ambrožič

"Tone s Hriba" piše v Domo-vini dne 21. julija:

"Opazovalci političnih gibanj v Italiji pravijo, da so komunisti najbolj solidno organizirani in da znajo vlivati v srca in glave

mom se je lotil dela tako, da je bila v par letih vsa vas zopet obnovljena. Le nekaj ga je hudo bolelo: ostal je po mirovni pogodbi odrezan z vso Primorsko od ostale Slovenije. Goriška, ki je dala toliko velikih mož, ki je v predvojni dobi tako cvetela na narodnem, prosvetnem in zverskem polju, je bila sedaj pod fašistično diktaturo prisiljena k molku. A kromberski župnik ni utihnil; njegovo delovanje na glasbenem polju se ni ustrašilo groženj. Vedel je da je petje ena bistvenih značilnosti slovenskega človeka, zato se je lotil izdajanja raznih skladb zlasti nabožnih. Izšle so med tem časom "Svete pesnice," "Božji spevi," "Gospodov dan" in "Zdrava Marja" kakor tudi mnogo latinskih maš. Pri tem delu sta mu bila vedno ob strani in mu pomagala pokojna brata Lojze in Joško Bratuž in se živeči skladatelj Komel.

Tudi njegova svetna glasba nič ne zaostaja za cerkveno, nabožno. Kdo ne pozna njegovih operet "Kovačev student," "Povodni mož," in "Srce in denar?" kdo ne njegove zborovske: "Zabaja svatba," "Pobratimi," "Ob večerni uri," "Želbljarska," "Noč na Adriji" itd.? Po vseh slovenskih glasbenih knjigah, listih, revijah najdemo njegove skladbe prirejene zlasti za moške, ženske in mešane zore a tudi spevoigre in skladbe za klavir, orkester itd. Skupno z samostojnimi izdajami cerkvenih pesmi je priredil tudi "Moški zbori," "Moški in mešani zbori" in "Poljske rože." Lansko leto (15. julija 1951) je pokojni V. Vodopivec obhajal svoj zlatomašniški jubilej. Točno eno leto kasneje pa nam ga je že Bog odvezl. Medvojni in povojni razvoj političnih razmer v Sloveniji ga je silno razočaral, zato je pogoloma utihnil in se posvetil bolj dušnopastirskemu delu.

Z njim izgubljam Slovenci enega najbolj melodioznih skladateljev; s svojim mehkim ljudskim tonom je posegel v slovensko dušo tako, da ga je takoj vzljubila in ga bo ohranila kot narodni zaklad.

Bog naj mu v obilni meri poplača veliko delo, ki ga je naredil kot Njemu verni služabnik tu na zemlji.

S Fatimsko Marijo v Auriesville

Worcester, N. Y. — V tukajšnji okolici na farmah živi več Slovencev. Stari smo se umaknili iz velemest in si poiskali zavetja v manjših naseljih. Vreme imamo ugodno, posebno pripravo je za košnjo in sušenje sena. V splošnem pri nas suše še nismo hudo čutili.

V drugi polovici julija smo bili na božji poti v Auriesville Shrine. Tedaj je obiskala ta kraj podoba Marije Fatimske in smo bili pri raznih slovesnostih in pobožnostih, ki so bile pri tej priložnosti. Ob dvanajstih je bila sv. maša, ob dveh križev pot, potem pa smo šli v procesiji okrog in bili deležni blagoslova pri treh kapelicah. Ker smo imeli precej daleč, smo morali oditi domov, bližnji so se pa udeležili še večerne zaključne pobožnosti. Menda smo bili edini Slovenci, ki smo se udeležili te pobožnosti, vsaj videli nismo nobenega drugega.

Prijateljske pozdrave vsem čitateljem pošilja

Družina Radez.

svojim mladcem najbolj globoko sfantazirane ideje, katerim slepo služijo in slede, zraven pa razširjajo razredno sovraštvo in pohlep po oblasti in izvajanju terorizma nad drugimi.

"Kaj pa ostali svet, ki ni za komunizem?" Največ je samo pri izjavi, da ni za komunizem. Kaj več pa ne stori dosti in misli, da se že s samo izjavo vse stori in vsemu zadosti. Ampak od besed, ki so poceni, pa do resnega požrtvovalnega dela je pa za pre-mnoge zelo dolga pot in do njegove konca jih le malo prispe. Zato pa imajo komunisti uspehe, ker so naučeni večje požrtvovalnosti za svoje cilje nego mi, ki jim stojimo nasproti.

"V protikomunističnih vrstah se bo treba zganiti, če bomo hoteli priti kam naprej."

Kaj me je ob gornjih besedah dirnilo, da se mi hoče ob njih nekoliko prežvekovati? Ali morda niso na mestu?

O, zelo na mestu so! Tako na mestu, da imam samo troje reči dostaviti — potem pa še kaj ...

Prvič je škoda, da so bile te besede tiskane sredi dolgovnegega dopisa. Tako so izgubile svojo težo in marsikdo jim ni posvetil potrebne pažnje. Saj sem jih še jaz le bolj slučajno opazil.

Po mojem mnenju bi morale biti natisnjene same zase, na zelo vidnem mestu, magari z debelimi črkami, pa še z okvirjem porvrhu.

Drugič je škoda, da je njih avtor podpisan samo s psevdonimom. Naj bi se podpisal pogornje besede s pravim imenom in tako vzbudil pri bralcih dodatno in sicer veliko pozornost!

Tretjič naj bi vsaj majčko namignil, kako se nam je treba po njegovem mnenju "zganiti," to se pravi nam, ki smo v protikomunističnih vrstah. Spregovoril je torej po mojem prepričanju nekoliko preveč na splošno. S tako splošnim opominom bo težko koga "zganil." No, mene je, zato bom še kaj povedal.

Torej tisto "trojno" — zdaj pa še kaj!

Škoda, da Tone s Hriba ni pisal takih in podobnih besed takole pred sedmimi ali osmimi leti. Zdaj je nekam pozno, pa Bog ne daj, da bi mi ušla beseda — prepozno! Ne, nikoli ni prepozno. Zapišem: Hvala Bogu, da Tone s Hriba vsaj zdaj tako piše! Da bodo njegove besede imele vsaj en odmev, čeprav morda ne najprijetnejšega, samo zato pišem tu, kar pišem.

Kakor sem zgoraj zapisal, da bi bilo železi nekoliko nakazila kako naj se protikomunistični tablor "zganje," tako mi hodi po glavi tudi vprašanje: Komu je Tone s Hriba mislil v prvi vrsti položiti na srce svoj opomin?

Najbrž "narodu," to se pravi: slovenskemu katoliškemu narodu v Ameriki. DOMOVINA kot celota je namenjena "narodu," našemu "malemu človeku," bi se dalo reči v časnikarskem žargonu. Gotovo velja to tudi o zanimivih dopisih Toneta s Hriba.

Jaz niti najmanj ne ugovarjam trditvi Toneta s Hriba, da naš "narod" ne stori dosti več zoper komunizem, kot da izjavlja: Nisem za komunizem. Celotno premalo je s tem povedano. V našem narodu je še druga velika pomanjkljivost. Težko mu je dognati, kje je komunizem in kje ga ni! Ali pa tako: Težko mu je povedati, kaj je komunizem in kaj ni.

Komunizem sam je zdaj v Ameriki že res toliko razvpit, da se bo malokdo izjavil zanj. Tudi najhujši "levičar bo vsaj v skrajnem primeru dal izjavo zoper komunizem — čeprav bo pri samih besedah ostalo — ne bo pa tako rad s prstom pokazal, kje

(Dolje na 6. strani)

"SLOVENIJA" IZHAJA
DVAKRAT NA MESEK
KOT PRILOGA
AMERIŠKE DOMOVINE

Številka 14

Leto III.

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KATOLISKE SKUPNOSTI

DOPISI ZA
"SLOVENIJO"
NAJ SE POSILJAJO
NA NASLOV:

"SLOVENIJA"
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

Komunistična taktika na Primorskem

Pri zadnjem občnem zboru Krščansko socialne zveze v Trstu so nekateri krogi nekako vrinili v njen novi odbor dr. Engelberta Besednjaka in nekaj njegovih somišljenikov. Ob tem dogodku smo bili vsi katoliško in narodno čuteči Slovenci presenečeni, tako oni v domovini kot tudi vsi mi izven nje. V vseh protikomunističnih krogih je izid tega obnega zbora napravil utis, da skuša sedaj komunizem razkrojiti slovensko katoliško narodno skupnost na Primorskem na način, kot je svoj čas razbil enotnost slovenskega naroda v najtežjih časih njegove zgodovine potom takozvanega "krščansko socialističnega gibanja."

Prijateljsko razmerje dr. Besednjaka do Titovega režima v Jugoslaviji je splošno znano. Nekako pred dobrima dvema letoma se je iz Belgrada preselil z jugoslovanskim potnim listom na Svobodno Tržaško ozemlje. Da komunistična partija Jugoslavije ni pustila ali poslala dr. Besednjaka iz države brez določene naloge, je moralo biti takoj vsakemu političnemu abecedarju jasno. Zadnje čase pa smo zvedeli iz zanesljivega vira, da se je nekdo iz bližnje Titove okolice izjavil, da je vlada poslala dr. Besednjaka v Trst z nalogo, da razbije slovensko katoliško skupnost na Primorskem.

Po svojem prihodu iz Titovine je dr. Besednjak skušal najprej izvesti svoje načrte na Goriškem. Z nekaterimi svojimi pomočniki je naperil najtežje topove na "Katoliški Glas" v Gorici, ki ga je skušal spraviti v roke svojih zaupnikov, in tako doseči, da bi list menjal svojo odločno protikomunistično smer. Dobiti je hotel vpliv na vse katoliško politično in prosvetno delovanje v Gorici. Ker se mu to tam ni posrečilo, je prišel minirati Slovensko krščansko socialno zvezo v Trstu. Premotil je par slovenskih duhovnikov v zvezo v Trstu, ki pač niso spregledali njegovih namenov, da so pristali na njegov vstop in v izvolitev v SKSZ.

Na občni zbor SKSZ je pripeljal iz Gorice dr. Biteznič, ki je desna roka dr. Besednjaka, nekaj svojih ljudi, ki niso niti člani društva. Tam je dr. Besednjak na čuden način dosegel, da je bil "izvoljen" z nekaterimi svojimi pristaši v odbor SKSZ. Sicer je bil izvoljen le kot namestnik društvenega tajnika, naivni ljudje so opravičevali to njegovo izvolitev, da itak ni dobil nobenega vplivnega mesta v odboru, toda zadnje čase se opaža, da dr. Besednjak vedno bolj stopa v ospredje kot nekaj zastopnik SKSZ. Tako beremo n. pr. v komunističnem "Primorskem dnevniku" v Trstu z dne 22. julija, da je Osvobodilna fronta poslala pismo glede sporazuma med tržaškimi slovenskimi strankami za SKSZ v roke — dr. Engelberta Besednjaka . . .

Med Slovenci vedno bolj raste prepričanje, da je dr. Besednjak le podaljšana roka Titovega komunističnega režima na Svobodnem tržaškem ozemlju. Vse kaže, da se sedaj pripravlja podoben manever tudi na Goriškem, kjer je dr. Biteznič s svojimi pristaši najzvestejši pomočnik dr. Besednjaku.

Mi se zelo čudimo, da nekateri ljudje iz katoliških vrst po tolikih skušnjah še sedaj niso spoznali taktike komunizma, posebno žal pa nam je, da je nekaj takih oseb tudi med duhovniki.

V Sloveniji je krščansko socialistično gibanje igralo vlogo trojanskega konja, potem katerega je komunizem udril v katoliške vrste, jih razkrojil in tako mogel izvesti komunistično revolucijo. Isto taktiko izvaja sedaj na Primorskem.

Za vsakega katoličana, ki ima količjak katoliške in narodne zavesti, bi moralo veljati pravilo, da za nas ni nobenega skupnega dela s komunizmom in ne s komunisti, pa tudi ne z onimi "krščanskimi socialisti," ki so priprave in maska komunizma. Kdor se druži s to Marksovo bratovščino, je sovražnik in izdajalec slovenskega naroda, katerega velika večina odklanja komunistično krvavo nasilje in uničevanje slovenskega življa.

Vsako slovensko narodno in katoliško društvo bi moralo pomesti iz svoje srede vse komuniste in vse filokomuniste, kakor delajo to tu v Združenih državah organizacije veteranov in delavske unije. Tudi če bi kak filokomunist nosil kolar in talar, ga je treba izločiti iz naših organizacij, da ne bo delal zgage kot Mikuž, Lampret, dr. Ivo Juvančič in comp.

Čudimo se nađ vse, da hočejo nekateri krogi na Primorskem s pomočjo komunizma in Titovega režima reševati slovensko narodno vprašanje, ko mora biti vsakemu jasno kot beli dan, da je Titov komunizem in režim zakrivil, da smo Slovenci izgubili Trst in Koroško. S pomočjo komunizma in komunistov se boriti proti narodnim sovražnikom pomeni izganjati hudiča z Belcebubom.

Vsi zavedni primorski Slovenci morajo poznati in upoštevati mišljenje ogromne večine slovenskega naroda v domovini in izven nje. Komunizem je v domovini prignal narod s svojim nasiljem do obupa tako, da prihajajo v ZDA pisma, v katerih zašušeni ljudje izražajo željo, naj bi se vrnil fašizem, pod katerim jim je bilo lažje kot pod krvavim nasiljem komunizma. Zato je jasno, da se vsakdo izloči iz slovenske narodne skupnosti, ki hoče delati kompromise s komunizmom in tako dajati oporo temu strahotnemu nasilju nad slovenskim narodom.

Ali hočejo oni naivni krogi, ki so podprli Besednjakovo akcijo, doživeti znova podobno narodno nesrečo, kot so jo po drugi svetovni vojni? Kdor se obeša na Stalinov ali Ti-

Preteklo bo samo nekaj mesecev in nemški narod bo zopet prišel tudi formalno do pravice, da sodočloča o usodi evropskega kontinenta. Takrat ne bo samo važno, kakšno stališče bo zavzemal ta narod v posameznih konkretnih vprašanjih, še bolj važno bo, v kakšni politični mentaliteti bo formuliral svoje stališče. V življenju ni namreč pomembno samo to, da kdo naredi sklep, večjega pomena je, kako ga izvršuje.

Ali se je ta mentaliteta nemškega naroda kaj spremenila? Na to vprašanje ne moremo dati še nihče nespornega odgovora. Je pa nekaj dejstev, ki bodo vplivala na formulacijo tega odgovora, in vsaj ta nam je treba poznati.

Predvsem je značilno, da so po vojski vzkile v Nemčiji iste politične struje, kot jih poznamo še izpred vojne dobe. Nekatere so obdržale staro ime, druge so ga prilagodile spremenjenemu položaju nemškega naroda. Na splošno so njihovi programi ostali isti, spremenile so se samo osebe, naslovi in besede.

Tudi obseg in struktura nemških političnih struj se nita spremenila. Vsaka politična struja ima svoje jedro zvestih pristašev, ki pa je njihov število v primeri s številom Nemcev majhno. Okoli tega jedra se je nabrala skorja simpatizerjev, ki pri vsakih volitvah potegnejo z jedrom. Tudi njihovo število ni veliko v primeri s celim nemškim narodom, je pa različno pri posameznih političnih strujah, pri nekaterih je večje, pri drugih manjše.

Izven političnih struj pa je ostala masa nemškega naroda, ki se za politiko briga le slučajno, kadar je na dnevnem redu kak velik političen dogodek. Kadar ga ni, jo še rado vednost ne pripravi do tega, da bi se zanimala za probleme dnevnih politik. Tako je bilo v Nemčiji tudi pred Hitlerjevimi nastopom.

Tako politično stanje v Nemčiji pomeni popoln neuspeh tistih naporov, ki so jih naredili zavezniki, da prevzgojijo nmški narod. Do neuspeha je moralo priti. Zavezniki so v šolah, kurzijah, predavanjih, političnih izjavah, knjigah in časopisih prodajal isobodno demokracijo, v praksi pa so postopali čisto drugače. Nemci so seveda bolj verjeli dejanjem kot besedam in so ostali, kar so bili vkljub vsem hudim udarcem, ki so jih dobili od leta 1945 naprej.

Ko se je poslovil od Nemcev zadnji redni USA zastopnik McCloy, je moral priznati javno sledeče: v nemškem narodu vlada apatija do političnega življenja. Ta apatija je razumljiva; vsak Nemec vidi od jutra do večera posledice zavožene nemške politike in jo okuša v lastnem boju za obstanek. Ta apatija je pa istočasno tudi nesreča za Nemce in Evropo. Dokazuje namreč, da se Nemci še niso pretolkli do spoznanja, da jim ravno zavožena nacistična politika nalaga dolžnost, da se brigajo za politiko in da sodelujejo pri ustvarjanju javnega mnjenja.

tov komunizem, bo z njim vred izginil . . . Ali se ti naivni krogi ne zavedajo, da je komunizem izdal in izigral še vsakogar, ki je kakorkoli z njim sodeloval? Kdor kakorkoli ljubimkuje s komunizmom ali s Titovim režimom, se izobčuje sam iz slovenske katoliške in narodne skupnosti.

Slovenski katoliški Primorci.

Nemški narod in politika

Ker to opuščajo, so prepustili vodstvo javnega življenja poklicnim politikom, pisateljem, časnikarjem, ideologom in podobnim javnim delavcem, ki delajo včasih tak hrušč, da bi človek mislil, da se je nemški narod prebudil iz politične letargije.

Druga ugotovitev McCloya je pa ta, da v Nemčiji še vedno ni izumrl nacionalizem nemškega kova. Ta nacionalizem ima še vedno svoje poganke v raznih nacionalističnih strujah; nekatere so zelo blizu nacizmu in celo poudarjajo, da niso daleč od nacizma. Številčno ne pomenijo dosti, lahko pa postanejo nevarne na dva načina: lahko se vgnezdijo v ostale politične struje in jih gonijo v nacionalistične ekstreme, lahko pa se jim tudi posreči, da spravijo pod svoj vpliv nemško javno mnjenje in preko njega usmerjajo narodno politiko nemških političnih struj.

Da imajo na Nemce že danes velik vpliv, nam pove ravno vprašanje zedinj. nemškega naroda. Dosegli so, da je ves nemški narod edin v tem, da je treba doseči zedinjenje čim preje in, ako treba, tudi z največjimi žrtvami. Na zunaj se nam nudi taka slika, v resnici je pa malo drugače. Zedinjenje bi namreč v praksi pokazalo velike težave in ovire, ki bi z dejstvom zedinjenja ne bile odpravljene, ampak se še le takrat pokazale v vsej svoji veličini. Nemški narod ni danes razdeljen samo v dve politični skupini, je razdeljen tudi duhovno. Dočim se miselnost zapadnih Nemcev razvija svobodno, jo pri vzhodnih Nemcih formira komunistična diktatura in sicer s precejšnjim uspehom, kakor vedo povedati nepristranski poznavalci Vzhodne Nemčije. Ti dve miselnosti se razlikujeta še danes in ta razlika raste od dreva do dneva. V zedinjeni Nemčiji bosta tedve različni mentaliteti trčili skupaj in nihče ne ve, kaj bo iz tega nastalo. Ako bi iz tega tekoma nastalo tudi kaj dobrega, bo to zvezano z globokimi notranjimi trenji, ki bodo samo ovirala in zavlačevala uravnovešene nove skupne nemške mentalitete. Da vse to ne more dobro vplivati na mirno evolucijo nemškega političnega življenja, je jasno.

Zedinjenje ga bo prineslo tudi velike gospodarske težave. Pomislimo samo na kmetijstvo v Vzhodni Nemčiji. Tam je sedaj zemlja na novo razdeljena med nove lastnike. Ti ne bodo hoteli dati zemlje iz rok tistim, ki se bodo vrnil po zedinjenju. Kako naj se spori med sedanjimi in prejšnjimi lastniki poravnajo, tega danes še nikdo ne ve. Dalje: mnogo podjetij se je iz Vzhodne Nemčije izselilo v Zahodno; Rusi so pa obnovili prejšnje tovarne v istem obsegu in z isimi stroji. Ako se Nemčija zedini, se bo pojavila v mnogih industrijskih panogah nadprodukcija, ki bo le

še bolj zamotala reševanje vprašanja, kdo naj bo lastnik tovarn v Vzhodni Nemčiji. — Najtežje pa bo vprašanje obnove Vzhodne Nemčije. Ze sedaj računajo, da je zato potrebno nekaj milijard dolarjev. Kdo bo dal denar za to obnovo, kdo jo bo izvršil? Ako bi hotela to nalogo prevzeti centralna vlada, zapadni deli Nemčije ne bodo zadovoljni, da bi samo oni nosili breme te obnove, ki bi poleg tega vrglala Nemčijo tako v visoko pasivno plačilno bilanco. Je že veliko Nemcev, ki vse to vidi, pa si nihče tega ne upa v javnosti povedati s primernim poudarkom, ker bi javno mnjenje takoj planilo po njem. Tako močno ga namreč že obvla-

dujejo nacionalistične struje.

Iz tega se da zaenkrat zaključiti samo tole: v nemškem narodu vlada apatija do politike, javno mnjenje pa obvladuje vedno bolj nacionalistične struje, politične stranke pa morajo hote ali ne hote svoje programe in svojo taktiko uravnjavati po javnem mnenju.

To stanje bi samo po sebi še ne bilo nevarno, ako bi človek lahko računal s tem, da se bo spreminjalo po načelih evolucije. Takim računom pa ostro nasprotuje značaj nemškega naroda. Sedaj je apatičen, ni pa s tem rečeno, da bo za zmeraj. Pojav nacizma nas uči, da nemški narod takoj zavzre apatijo in sledi klicu človeka, ki ga zna vzbuditi iz po-

litičnega spanja. Nevarnost je, da se zopet pojavi tak človek, še večja nevarnost pa je, da bo vzbudil nemški narod iz njegove sedanje letargije s kakim pretranim političnim geslom. Nemškemu narodu manjka politične tradicije in z njo vred tudi politične uravnovešnosti. Lahko postane plen demagogov in s tem tudi nesreča zase in za ves svet.

Ni sicer prijetno, ampak treba je računati tudi s takim razvojem, še posebno zato, ker mu bo pomagala do rojstva nevarnost komunizma. Ko bo enkrat obstojal, bo pa zopet komunistična nevarnost tista, ki bo prikrivala in zmanjševala nevarnost nemškega nacionalizma.

I. A.

Politični pomen I. kat. shoda v Ljubljani

Ko smo v prejšnjih člankih kratko pregledali gospodarske in kulturne sadove I. kat. shoda, nam sedaj preostane še, da se ozremo po političnih sklepih in posledicah tega shoda.

Zadnjič sem naslikal politične razmere v naši domovini, ki so vladale pred shodom. Videli smo, da so se v glavnem duhovi ločili po nastopu dr. Mahniča že pred I. kat. shodom. Toda do končne ločitve je prišlo šele po shodu, ki je sprejel tudi glede politične bodočnosti slovenskega naroda določene sklepe in smernice.

Fran Erjavec omenja v svoji knjigi "Slovenci" politične sklepe tega shoda le v nekaj stavkih. Pravi, da je imela "Katoliška narodna stranka" izprva izrazito konservativen značaj, kar je pokazal zlasti I. kat. shod l. 1892, ki je postavil vedo in umetnost, vzgojo in pouk, politično in socialno življenje popolnoma na izključno katoliško stališče, ter s tem trajno ločil duhove na Slovenskem. Zares kratko Erjavec ocenjuje politični pomen I. kat. shoda, čeprav zasluži obširnejše obravnavo; toda kdor se skrbno poglubi v vsebino teh malo besed, bo mogoč dognati, da vsebujejo velik program: tudi politično življenje (poleg vsega ostalega) postaviti na katoliško stališče, in sicer na izključno katoliško stališče. Kaj to pomeni?

Kaj je prav za prav politika? Beseda izvira iz stare grščine in pomeni skrb za javno blaginjo. Razvoj javnega dobrobita je pa odvisen od vseh mogočih činitelev. Prav gotovo ne samo od političnega prizadevanja te ali one stranke, marveč tudi od vede in umetnosti, prav posebno pa od vzgoje in pouka. Zato nobena stranka in nobeno politično gibanje v vprašanju vzgoje in pouka ne more ostati brezbrilno. Prav tako ne more biti brezbrilno glede verskih vprašanj, čeprav mnoge stranke in mnogi politični voditelji radi izjavljajo, da je vera "zasebna" zadeva. V naši domovini nobena politična stranka glede verskih in vzgojnih vprašanj ni bila nevtralna, čeprav je na videz tako kazalo. To je bilo le na videz. V resnici so pa vera, vzgoja in pouk tako bistveno važni problemi, da je mogoče voditi katerokoli politično gibanje le v dveh smereh: ali v skladu z

božjimi postavami ali zoper nje.

Boste ugovarjali: v USA vera nima nič opraviti s političnimi strankami. Imate prav, vendar le deloma. V Združenih državah je verska svoboda tako sveta zadeva, da se doslej kaka protiverska stranka dejansko ni mogla razviti in uveljaviti. To je razumljivo vsakemu, kdor pozna zgodovino te dežele. Mnogo in premnogo ljudi se je izselilo sem zaradi verskega preganjanja v domači deželi (primerjaj n. pr. Irce). Nagib izselitve je bila neomajna želja in zahteva, da bo tem ljudem mogoče v novi domovini svobodno častiti Boga in bogoljubno vzgajati svoje otroke in potomce. In ta zahteva je bila in je še danes tako velika in tako bistvena v življenju povprečnega državljanca te dežele, da se kakšno brezversko in protiversko politično gibanje ni moglo uveljaviti in razviti. Povsem smiselna posledica tega je, da političnega gibanja na izrazito verski osnovi sploh ni treba. Zato ga tudi ni. Obe stranki priznavata temelje božjih postav, kakor jih uči krščanstvo, tudi za temelje njunega političnega udejstvovanja. Pod površjem se seveda tudi v tej deželi bijejo boji za versko, brezversko in protiversko vzgojo in pouk, kakor kaže zadnji primer odločitve Vrhovnega sodišča v vprašanju verskega pouka v mestu in državi New York. Ideal verske in vzgojne svobode v tej deželi je pa tako svetel, da se pred njegov svetlobo — vsaj zaenkrat — zmedejo tudi najhujši brezverci in framasoni. Kako dolgo bo ta ideal svetil, je vprašanje, na katero nisem poklican odgovarjati. Le to lahko povem, da bo dan, ko se bo framasonom posrečilo izrinuti Boga in vero iz šole in pouka na celi črti (če se kdaj bo?) rojstni dan prve izrazito versko osnovane stranke. Tak je logičen razvoj.

V naši stari domovini so se začeli v drugi polovici preteklega stoletja kazati izrazito "liberalni" tokovi zlasti med obraznostvom. Izraz "liberalen" pa je treba pojmovati po vsebini, kakor jo je ta pojem politično imel pri nas doma, ne pa kar ta beseda na splošno pomeni. Svobodomiseln pri nas ni bil človek, ki je zares svobodno odločal tudi v vprašanjih vzgoje in vere, marveč človek,

ki je odklanjal ali celo nasprotoval verskemu življenju in vzgoji. Dr. Mahnič se prav gotovo ni boril zoper kakše namišljene tokove v slovenskem javnem življenju. Je bil preveč izobražen in preveč bistroumen. Videl je jasno, kam vodi pot "liberalizma," čeprav ni doživel sedanje katastrofe. Mi, ki smo jo doživeli, vemo danes še prav posebno razločno, kako je imel Mahnič prav — ie žal, da v javnem življenju nismo vedno dosledno sledili načelom in sklepom, ki jih je postavil I. kat. shod na osnovi Mahničevega nauka.

Zborovalci I. kat. shoda so sklenili, naj se tedanja "Katoliška narodna stranka" postavi na povsem katoliško stališče. To se z drugo besedo pravi, naj v vsem javnem delu in prizadevanju dosledno zastopa katoliška načela: v vzgoji, v socialnih vprašanjih, v vsem zakonodajnem delu. Kdor nima zavezanih oči, mora videti, da se delo in življenje po božjih postavah ali proti njim ne odloča samo v cerkvi in njenem delokrogu, marveč mnogo izraziteje v poslanskih zbornicah, kjer se sklepe pajo zakoni o vseh teh vprašanjih. Saj vidimo, — in svet nam dan na dan glasno pripoveduje — da so cerkve v naši domovini tudi danes adprte. Cerkve se res odprte, ali odredbe so take, da zgubi službo, če hodiš v cerkev, da otroci ne smejo uživati verskega pouka ne v šoli in ne v cerkvi itd. To, (in vse temu podobno) je politika komunistične partije, ki na vsa usta vpije, da je vera zasebna zadeva. Če bi danes v naši domovini bila mogoča katoliška stranka, da bi zavpila v svet krik protesta, bi jo komunisti gotovo razvpili, da meša vero s politiko . . . To je stara pesem, ki ima tako ogubljen napev, da ga danes noben pameten človek več ne posluša.

Ljubljana ima 132,000 prebivalcev

Po novem zakonu o razdelitvi Slovenije na okraje, mesta in občine so Ljubljani zopet priključili 7,500 ha ozemlja s 7,200 prebivalci. Tako obsega Ljubljana v celoti 20,000 ha in šteje 132,000 prebivalcev. Po novem spadajo pod mestno občino Bizovik, Dobrunje, Sostro, Šmartno pod šmarno goro in Tacen.

"Katoliška narodna stranka"

Politični razvoj v slovenskih pokrajinah je po I. katoliškem shodu zavzel čisto nenavadno smer. Katoliška narodna stranka je začela graditi svojo organizacijo v prvi vrsti na kmetih. Liberalna "Narodna napredna stranka," ki se je razvila iz že omenjenega gibanja Mladoslovencev in imela svoje glasilo v listu "Slovenski narod," je začela predvsem meščanstvo, dočim je "Socialno demokratična stranka" pod vodstvom Etbina Kristana (1896) skušala zajeti industrijsko deinstvo, ki ga je pa takrat bilo v naših krajih malo. Prvič sta se prvi dve zgoraj omenjeni stranki udarili pred volitvami v kranjski deželni zbor l. 1895. Volitve so bile izvedene po posebnem volilnem redu, ki je prevideval "kurije." V kmetiski kuriji se je na celi črti uveljavila Kat. narodna stranka; v mestih je zmagala Narodno napredna stranka. V veleposestniški kuriji pa Nemci; ker nobena stranka ni dosegla dela zmnožne večine, so postali odločujoči činitelj v politiki kranjskega dežela nega zbora veleposestniški Nemci. Kaj se je zgodilo? Narodno napredna stranka, ki je na vsa usta oznanjala svoj narodno avtonomni program in sprva zahtevala tudi splošno volilo pravico, je kar čez noč pozabila na svoj narodno radikalni program in se zvezala z — Nemci. Zdi se, da se te vrste igra ponavlja v krogih ameriški naprednih izseljencev tudi današnji dan. Spet so pozabili na svoj narodni in demokratični program in se na življenje in smrt zvezali — z diktatorjem Titom. Bratstvo z Nemci je v zadnjem desetletju preteklega stoletja in sedem let v našem stoletju prineslo naprednjakom oblast za celih 12 let. Tavčar in Hribar sta bila gospodarja v kranjski deželi — a njuna stranka je začela hitro propadati, ker ji je manjkalo udarnosti. Uspešno narodno politiko ji je preprečevala zveza z Nemci, uveljavljanje modernih socialnih in gospodarskih načel pa je bilo nemogoče, ker so bili njeni volilci po večini bogati trgovci, gostilničarji in veliki posestniki, ki za kake socialne in gospodarske "novotarije" niso imeli smisla. Celo lastno politično zahtevo glede splošne volilne pravice je morala vreči med staro šaro; kajti če bi se ta pravica uveljavila, bi bilo napredne oblasti v kranjski deželi konec, ker bi jo bili gladko podrli kmetje.

Dolgoletna zveza z Nemci je Narodno stranko tako oslabil, da je po izgubi oblasti l. 1908 bila potisnjena popolnoma v ozadje in ni veliko pomenila notri do ustanovitve Jugoslavije, kjer je spet prišla do veljave. Na kak način in zakaj, bomo povedali pozneje, ko bomo govorili o političnem razvoju ob nastanku Jugoslavije.

Katoliška narodna stranka je bila celih 12 let v opoziciji, kar ji je izredno koristilo. Imela je čas, da se notranje organizira, točno in dosledno izdela svoj program in ga ponese med široko množico podeželskega ljudstva. To priložnost so voditelji stranke temeljito izkoristili. Dr. Mahnič, ki smo ga že večkrat imenovali, je dal stranki krepko svetovno-nazorsko osnovo. Tedaj mladi duhovnik dr. Janez Ev. Knek, ki si je nabral po svetu mnogo socialnega znanja in od blizu videl praktično delo na socialnem polju, je zarislal stranki povsem moderen gospodarski in socialni program v smislu sklepov I. kat. shoda in ga začel tudi dejansko uveljavljati. Kot stranka krščanskega svetovnega nazora je zastopala načela demokracije; saj je Kristusov nauk o vrednosti človekove osebe dosledno demokrati-

čen, zahtevajoč enake neodsvojljive pravice za vsako človeško bitje pod soncem.

Tako z demokratičnimi in modernimi gospodarsko-socialnimi idejami prekrvašena je Katoliška narodna stranka priredila l. 1900 II. katoliški shod, ki so mu stali na celu že moške kot knezof dr. Anton Bonaventura Jeglič, politika Franc Povše in dr. Ivan Šušteršič ter sociolog in politik dr. Jan. Ev. Knek. Na tem shodu so izdelali še podrobnejši socialno-gospodarski načrt za kmetstvo ljudstvo ter posebej za delavca in obrtnika ter trgovca. S tem odličnim načrtom za posamezne stanove je stranka šla med narod. In začele so rasti politične, gospodarske in kulturne organizacije, ki so v nekaj letih naravnost prekrvasile vse sloven-

Nedavno sem imel daljši razgovor z mladim in idealnim slovenskim dijakom. Je navdušen Slovenec in se zanima tudi za politična vprašanja. Razgovor je nanesel na razna skupna vprašanja, tudi o politiki sva govorila in posebej sva pretresala vprašanje o slovenski državi. Moj mladi prijatelj, je kar povedal: Sem za slovensko državo in zato sem proti Jugoslaviji. Ne razumem, zakaj se Slovenska ljudska stranka in njeno vodstvo tako upira slovenski državi in ne vem, zakaj program SLS ne omenja slovenske države, ampak govori samo o centralistični Jugoslaviji.

Navdušenost se je mož hudoval in izpovedoval. Kar počakal sem, da se je ugnal in vse povedal, potem sem: mu pa potrpežljivo pojasnjeval:

Saj je razumljivo, da programa SLS ne poznaš točno. Saj je verjetno, da ga še nikoli nisi bral in si samo tu in tam kaj slišal o tem. To kar si slišal pa gotovo ni bilo točno povedano ali pa si narobe razumel.

Pred vsem program SLS nikjer ne govori o centralistični Jugoslaviji, prav nikjer z nobeno besedo ne.

Program je program politične stranke, ki je ljudska skupnost. Če prebereš program, boš videl, da ta program govori le o ljudstvu, o slovenskem narodu, njegovih težnjah in o smernicah in sredstvih, s katerimi upa stranka dosegati dobrobit in ohranjati blagostanje za ta narod. Konkretna državno politična vprašanja že ne spadajo več v osnovni program, ampak v njegovo izvedbo, ki jo določajo strankini kongresi in zbori zaupnikov, izvajajo izvršilni odbor in strankino parlamentarno zastopstvo po sklepih teh najvišjih strankinih avtoritet.

Nikjer in nikdar ni SLS rekla, da se upira slovenski državi, nikjer ni to zapisano, nikjer ni to bilo povedano. Nasprotno je res, da se je pod vodstvom te stranke osnovala slovenska država leta 1918 z Narodno vlado za Slovenijo na čelu. Res je tudi, da so se zastopniki SLS borili z vsemi sredstvi, ko so nasprotniki začeli rušiti pristojnost te vlade in prenašati njen delokrog v Beograd. Dalje ni dvoma, da je SLS predložila v prvem ustavnem boju svoj načrt ustave, ki je čuval avtonomijo Slovenije in ohranjal najvišjo avtoriteto njene oblasti v vseh notranjih in domačih zadevah. Celo pod vidovodansko ustavo so zastopniki SLS izrabili vse zakonite možnosti, da so čuvali narodno suverenost Slovencev in so zato prirejali skupne manifestacije slovenskih oblastnih skupščin, da so poudarjali enotnost Slovencev kot na-

slo narodno življenje ter dvignile narod kulturno in gospodarsko. V nekaj letih je imela stranka sijajno organizacijo in politično pripravljen narod za boj v dosego narodnih, socialnih in gospodarskih ter kulturnih zahtev. Leta 1905 se je stranka prekrstila v "Slovensko ljudsko stranko." To ime nosi še danes, po preteku skoraj 50 let. Že iz tega, kar smo zgoraj povedali, in iz imen, ki smo jih navedli, je razvidno, da je stranka pognala globoke korene in v jedro slovenskega naroda in da so jo vodili možje, čijih imen se nam ni treba izogibati ali celo sramovati. Pozneje bo vsakomur jasno, da je prav Slovenska ljudska stranka bila tista, ki se narodu nikdar ni izneverila. Odo takrat, ko je ljudstvo liberalce imenovalo "nemškutarje" pa do zadnjih časov, ko so se sami imenovali "Jugoslovenci," je

rodne celote. Radi slovenskega in katoliškega značaja je SLS bila preganjana v diktaturi, zato so trpele naše politične in kulturne ustanove. Teženje SLS je bilo usmerjeno k federativni ureditvi države, k sporazumu med narodi, ki sestavljajo Jugoslavijo, vse do druge svetovne vojne.

To vse Ti ni znano in morda Ti celo ne more biti dobro znano. Lahko bi pa, dragi prijatelj, vedel, da je bila dne 3. maja 1945 na Taboru v Ljubljani ob prisotnosti zastopnikov vseh slovenskih strank in pod vodstvom ravno SLS oklicana narodna država Slovenija. To bi pa že lahko vedel.

Če ne poznaš slovenskega programa, ki so ga nasprotniki imenovali punktacije in v katerem je lepo podana slovenska državnost, bi moral vsaj vedeti za program SLS sprejet 13. septembra 1946. Tam zahtevamo združitev vseh Slovencev na strnjemem ozemlju v našo slovensko narodno državo.

Pa ste vendar tudi za Jugoslavijo, mi vpade mladi sobesedovalec.

Res je, da, res je tako. In v Jugoslavijo nismo priplavali slučajno, ampak pod vodstvom največjih mož, kar jih pozna novejša zgodovina Slovencev: dr. Janeza Kreka, dr. Antona Bonaventura Jegliča, dr. Antona Mahniča, dr. Antona Korošca in ob navdušenem soglasju vsega naroda, ki je izkusil trpko usodo tujeve pete in vlade nad seboj pod nemško-avstrijsko vladavino. Vse narod je podpisoval, zboroval, glasoval za Jugoslavijo kot skupno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Vse narod je odobral delo SLS ob ystopu in za časa delovanja v Jugoslaviji. Če pa pogledamo zadnje sklepe, ki ohranajo vprašanje slovenske državnosti, bomo tole: Država Slovenija bodi članica združenih držav Jugoslavije.

Kaj to pove. Nič več in nič manj, kot da smo za konfederativno zvezo slovenske države s hrvatsko in srbsko in drugimi državami na slovenskem jugu. Čemu pa takoj v neko zvezo, čemu ne naglašati samo našo državo, pa pustiti vse zveze pri miru? ugovarja mladenič.

Da, to bi bila nekaka politika blesteče osamljenosti. Niti Združene države Amerike si take politike ne morejo privoščiti v sedanjih razmerah. Saj je vendar očitno, da je slovenska zemlja kakor tepka med ogromnim germanskim blokom na severu in Italijo na jugu. Saj vendar vsa zgodovina kaže, da čuvali narodno suverenost Slovencev in so zato prirejali skupne manifestacije slovenskih oblastnih skupščin, da so poudarjali enotnost Slovencev kot na-

Slovenska ljudska stranka bila "slovenska" in v resnici "ljudska" vso dobo svojega političnega, socialnega in kulturnega dela.

Rekli boste morda, da govorim samo o stranki na Kranjskem. To je res. Kranjska dežela je bila edina pokrajina v bivši Avstro-Ogrski, kjer so imeli Slovence veliko večino v deželnem zboru, dočim so bili na Štajerskem, Koroškem in Goriškem v manjšini. Vendar je stranka tudi v teh deželah po istih načelih zastopala koristi Slovencev, čeprav ni mogla doseči takega razmaha kot na Kranjskem. Na Štajerskem je vodil stranko dr. Anton Korošec, na Goriškem dr. Anton Gregorčič, a na Koroškem dr. Janko Brejc. Pri volitvah v deželne zbore l. 1908 so Slovenci priborili na vsem slovenskem ozemlju 81 slovenskih poslancev, od katerih je ogrom-

na večina pripadala Slov. ljudski stranki. Izmed 23 slovenskih poslancev v dunajskem državnem zboru je imela SLS l. 1911 kar 19 mandatov, vse ostale stranke (liberalna in enotne na Koroškem in v Trstu) le 4 mandate. V kranjskem deželnem zboru je imela SLS med 38 slovenskimi poslanci absolutno večino z 26 sedeži in je bila po l. 1908 gospodarica političnega razvoja v tej deželi. Lahko rečem, da je po l. 1908 Slovenska ljudska stranka zavladovala po vsem slovenskem ozemlju. Njene deželne organizacije so se l. 1909 združile v enotno politično organizacijo, z vse-slovenskim narodnim programom in stranka je v usodnem razdobju slovenske zgodovine prevzela vodstvo naroda v svoje roke in to vodstvo z malimi presledki obdržala do komunistične zasedbe naše domovine.

L. Z.

Slovenska država in SLS

lastni državi. Prepričan sem, da bomo veliko dosegli, če bomo nastopali složno z bratskimi sosedi Hrvati, Srbi in drugimi na naši strani Jadranskega morja. Medsebojni politični pretep, bi bil naša poguba.

R. Sm.

Neverna dvojna igra

Kanadski tehnik "The Ensign" je objavil uvodnik pod gornjim naslovom, ki naj bi ga prebrali vsi diplomati in politiki zapadnih držav. V prevodu se glasi:

"Ali naš up za mir temelji na samoljubnem prizadevanju kupiti si varnost s tem, da predajemo druge, ki trpe pod sovjetskim nasiljem, njihovi usodi?"

Vedno bolj postaja jasno, da ne bo miru na svetu, dokler moč komunizma narašča in je komunizem sposoben začeti nova osvajanja. Moskva že oborožuje nacistične generale in satelitske sodnike v Vzhodni Evropi, da bo pomaknila železno zaveso na Ren in kolikor mogoče proti zapadu, v kolikor ji bo dopuščala naša šibkost.

Tudi v Aziji je jasno, da je poleg delov Koreje in Indokinije tudi Indija zaznamovana, da zadovolji pohlepu gradilcev novega imperija.

Naravno je, da mi v Severni in Južni Ameriki ne bomo nikdar sposobni postaviti se v bran združenim, enotni in številčno močnejši Rdeči Aziji in vsej ali večini Evrope.

Brez odločitve zatiranih narodov, posebno tistega dela Evrope, ki smo ga prepustili valovom v "miru" 1945, da se hočejo sami osvoboditi, in o njih, ki so se svobodni, da se hočejo braniti, izgine tudi naša varnost.

Kako dolgo na primer bomo odklanjali dajati novo upanje Poljakom in prenehali z nečastno vlogo ignoriranja naših plemenitih prijateljev — poljske vlade v emigraciji, in bomo še imeli stike z lutko Moskve, ki hitro spreminja to deželo v upravno provinco, ki nima več samostojnosti kot Sovjetska Ukrajina?

Take "diplomatske zveze" so se doslej izkazale le kot središča komunistične propagande v naši sredi.

Koliko sovjetskih "kolonij" bo še prejelo naša diplomatska priznanja ropa ljudske svobode?

Ako nas ne vodi čast, poslušajmo vsaj, kaj nam narekuje pamet! Kako morejo zatirani narodi, katerim pošiljamo poročila o zavezništvu v njihovi borbi proti zatiralcem preko kratkih

Evropske politične sile med dvema svetlovoma

IV. Za Združeno Evropo brez Velike Britanije

So v Evropi državniki in politične sile, ki čeprav obžalujejo odsotnost Velike Britanije, ne smatrajo britanske udeležbe kot "conditio sine qua non" za evropsko skupnost. V to skupino državnikov spada g. Paul Reynaud, prominentni član francoske zbornice, Henry Spaak, znameniti belgijski socialist, in predvsem štirje voditelji katoliških strank: g. Van Zeeland, Belgijec, g. Robert Schuman, francoski zunanji minister, g. Adenauer, nemški kancler, in g. De Gasperi, italijanski premier.

O g. Reynaudu in g. Spaaku se pač ne more reči, da predstavljata celotno maso neodvisnih, radikalnih in socialističnih strank, ko podpirata politiko Združenih držav severno-ameriških, da z vsemi sredstvi pomagajo postaviti materialno in moralno Združeno Evropo. Tudi ne moreta jamčiti, da so vsi njuni somišljeniki tako zvesti pristaši ideje Združene Evrope, kot sta g. Paul Reynaud in g. Spaak sama. Gotovo pa štirje voditelji katoliških strank lahko nastopajo za Združeno Evropo ne samo v imenu vseh katoliških strank Zapadne Evrope, ampak tudi v imenu katoliških demokratskih množic za železno zaveso. Ta katoliški demokratski program je izražen v besedah g. De Schryvera, predsednika "Nouvelles Equipes Internationales," unije vseh katoliških strank svobodnega sveta, ko je ob zaključku kongresa N.E.I. v Bad Ems izjavil: "Čas pritiska. Za Evropo je zelo nujno, da se združi in da postane močna."

Katoliški demokratski državniki in politične sile ter katoliška javnost, ki jih podpira v Zapadni Evropi, so vsi enega mišljenja — so proti politiki evropskih nevtralecev, ki mirno sprejemajo sedanjo sovjetsko okupacijo in teror, ki ga ta prinaša v Srednji in Vzhodni Evropi. Katoliški demokrati se ne bodo odpovedali tem deželah, in vztrajajo pri zahtevi, da je te dežele treba vključiti v bodočo Združeno Evropo. Zato tudi smatrajo sedanjo malo Evropo, ki se je organizirala v Schumanovem načrtu in v Evropski obrambni zvezi, samo za začetno jedro Zdr. držav Evrope. Pri poslušanju govorov na Srednje in vzhodno evropski konferenci evropskega gibanja v Londonu, v preteklem januarju, sem sam opazil, da je to prepričanje vedno močnejše. Zapadna Evropa se je začela zavledati, da če bi dežele za železno zaveso ostale v sovjetskih rokah, bi to pomenilo ne-

varnost proti neodvisnosti Zapadne Evrope, ki bi se kazala v stalni gospodarski nemoči. Slika evropskih političnih sil bo popolna, če osnovne činitele proučimo neposredno. Predvsem moramo upoštevati notranjega sovražnika peto kolono Sovjetke zveze, t. j. komunistične stranke Zapadne Evrope. Omenil sem že, da je komunistična nevarnost še vedno velika, čeprav je v nekaterih deželah malo popustila. Število pristašev in celotna aktivnost Italijanske in Francoske komunistične stranke, je še posebno nevarno. Zelje, ki so jih nekateri gojili v zvezi s titizmom v teh dveh deželah, se niso izpolnile. Število titističnih pristašev v Zapadni Evropi je malenkostno in njihov vpliv na množice je enak ničli. Titoizem je poseben lokalni proizvod, ki ga ni mogoče izvažati niti na Zapad niti v satelitske dežele, kar je dokazano z razgovori z novimi begunci.

Pa tudi portugalski in španski režim je prav tako lokalnega značaja, ker nimata ekspanzionističnih namenov, pa tudi nobene sile, da bi prešla meje svojih dežel. Kljub neugodnemu domačemu političnemu položaju, je Iberijski polotok postal važen činitelj v svetovni politiki zaradi svojege geopolitičnega položaja, zaradi svoje vloge v špansko-portugalsko govorečem svetu in končno ne brez vzroka zaradi jasne politike Madrida do arabskih dežel.

Zadnji znaki tudi nalagajo dolžnost, da v političnem življenju Zapadne Evrope, predvsem pa Nemčije in Italije, poleg komunizma vodimo račun o nacionalnem socializmu in fašizmu kot masovnemu gibanju. Organizirana sta pod krinko demokratskih strank. Toda njihov program je tak kot je bil: obsega pretiran nacionalizem, antisemitizem, totalitaren socialni in gospodarski sistem z dodatkom velike doze antiamerikanizma. Po življenje nacizma in fašizma je nevarno spriči dejstva, da je večina njihovih somišljenikov rekrutirana med mladino. Člani posebno pritekajo iz vrst nemške in italijanske mladine, ki je bila vzgojena v nacističnih in fašističnih šolah in mladinskih organizacijah ter so sedaj dosegli starost politične opredelitve.

Po tem pregledu nedemokratskih sil pa si oglejmo še evropske demokratične politične sile.

Meščanski liberalizem ima nekaj izrednih osebnosti kot so n. pr. Salvador de Mariaga, švicarski ekonomist Wilhelm Roepke, predsednik francoske zbornice Edward Herriot, ter predsednika nemške in italijanske republike, g. Heuss in g. Einaudi. Toda sama francoska in švicarska liberalna stranka imata znatnejše sile v parlamentu. Število liberalnih časopisov in njihov vpliv po celi Evropi je še veliko. Profesor Wilhelm Roepke nadaljuje s svojim predelovanjem gospodarskih in socialnih doktrin liberalizma v svojih člankih in knjigah. Skušaj postaviti nove osnove modernega neoliberalizma na znanstvene temelje.

(Dalje prihodnjic)

NEVARNO OROŽJE

Kdor hoče imeti v Romuniji pisalni stroj, mora dobiti za to posebno policijsko dovoljenje. Kdor se proti tej odredbi pregreši, je kaznovan prav tako kot bi nosil brez dovoljenja strelna orožje. Vlada skuša na vsak način preprečiti tiskanje protivladnih letakov.

Dr. Josip Gruden

Zgodovina slovenskega naroda

Pa tudi pri Baumkircherju opazamo isto, kar pri Vitovcu. Stal je vedno na strani tistega, od katerega si je obetal večji dobiček. Zato je v naslednjih bojih Friderika z Ladislavom služil poslednjemu in celo hudo postojal po Avstrijskem in Štajerskem. Dobil je zato od Ladislava nekaj posestev na Hrvaškem.

Kdaj sta se s Friderikom zopet pobotala, ni znano. V bojih z Vitovcem je stal zopet na strani cesarjev; in mu posebno dobro služil, ko so uporni Dunajčani oblegal; Friderika v cesarskem gradu. Tedaj je šel kot poslanec v Prago k Juriju Podjebradu prositi pomoči. Tri deset konj je bil takrat vzel s seboj, pa drug za drugim so pocapali pod drznim dirjalcem. Na zadnjem konju je slednjič došel neko noč v mesto. Pot ni bila brezuspešna. Pripeljal je nazaj Podjebrada z močno vojsko.

Ko se je vnel boj pri Dunaju, je bil Andrej Baumkircher med prvimi bojevniki, ki so pridli v mesto. Ko se je potem sklenil mir, je pričakoval bogatega plačila. Toda cesar Friderik je bil vedno v denarnih zadržih in ni nikdar posebno vedeludno obdaval svojih privržencev. Dal je sicer Baumkircherju v zastavo za obljubljenih 6.000 cekinov mesto Korneuburg, podelil mu je tudi pravico, da sme kovati svoj denar, toda drugih pričakovanih darov ni bilo.

Baumkircherjeva zvestoba do Friderika se je zopet omajala, tembolj ker je na Ogrskem takrat vzhajala nova zvezda junštva in viteštva, Matija Korvin. Kmalu se je začel z njim pogajati in prejemal od njega razna darila. Menda je pod njegovim vplivom leta 1469, tudi zanetil na Štajerskem upor, ki je postal zanj usoden.

Omenil sem že, da Friderikova vlada zaradi znanih razmer pri ljudstvu ni bila priljubljena. Plemstvo pa je bilo nevoljno na cesarja, ker jim ni izplačeval dolžnega plačila. Hitro se je zasnova zarota. Voditelji upora so bili: Andrej Baumkircher,

Janez Stubenberg, Krištof in Andrej Naringer, Ulrik Pesničar in Nikola Lichtenštajn. Da se odškodujejo za dolžne svote, so 2. februarja 1469. zavzeli Maribor in potem zapored: Furstenfeld, Slovensko Bistrico, Wildon, Konjice. — Cesarja je zadela ta novica v Italiji, ko se je vračal z rimskega romanja. Hitel je domov, hitro zbral v Sent Vidu na Koroskem deželne stanovne in zahteval od njih nujne pomoči v denarju in vojaki. Potem je pričel proti upornikom odločen boj. Najprej je kaznoval Stubenberga, ki je imel v posesti grad Humberk (Hollenburg) ob Dravi.

Njegovi ljudje so pogosto s tega gradu napadali trgovce, ki so po ljubelski cesti potovali na Kranjsko. Trje koroški plemiči Signund Kreutzer, oskrbnik v Bekšanju, njegov brat Rupert in Baltazar Višprijski (Weisbriach) so se dogovorili o načrtu, kako napasti grad. Pripravili so pletene lestvice in drugo orodje za napad in po noči s pomočjo nekaterih pogumnih Celovčanov splezali čez grajsko ozidje. Posadka se je morala vdati.

Enaka usoda je zadela štabenberški grad Kac ob Muri in druga posestva upornikov, tudi Radgona je prišla v njihovo oblast. Baumkircher je med tem z najetimi četami, ki jih je nabral na Češkem in Ogrskem, plenil po dolini Mure in Murice. Huda stiska je prišla nad slovenske dežele. Napočila je jesen in zima in še ni bilo konca bojem in plenitvi.

Ljudstvo je pričelo mrmrati nad cesarjem, češ, da iz skoposti prepušča svoje podložnike pogubi. Še le v mesecu juniju leta 1470. na deželnem zboru v Velikovcu se je cesar poravnal z nasprotniki. Obljubil je plačati Baumkircherja in njegove vojake. tŠtanoči so mu v ta namen dovolili visoke davke. — Toda poravnava je ostala na papirju. Davek se ni mogel iztirjati, dolg je ostal neporavn. Baumkircherjevi vojaki pa so po svoje dalje "gospodarili" na Štajerskem.

Sedaj je Friderik s silo napravil konec neznošnim razmeram. Pozval je Baumkircherja in Andreja Greisenekerja v Gradec. Komaj sta bila v mestu, je ukazal mestna vrata zapreti, čba upernika prijeti in in obglaviti.

Kranjski zgodopisec Valsovar pripoveduje po ljudskem sporočilu, da si je bil Baumkircher izgovoril varen prihod in odhod od večernic prvega do večernic drugega dne. Pri pogajanjih pa se je zamudil z raznim govorjenjem in prekanjem, da je neopaženo pretekel izgovorjeni čas. Ko se je zavedel, je tekel k mestnim vratom, da zajaše svojega konja. V tistem trenotku zapoje večerni zvon, mestna vrata se zapro in Andrej je bil ujet. Kmalu potem je odletela tudi njegova glava v prah.

Skoraj gotovo je ta pripovedka le izmišljena. Cesar se je bil odločil za strogo obsodbo, da stori konec večnim bojem. Nekateri zgodopisci menijo, da je Baumkircher snoval napad na cesarjevo osebo in ga je Friderik le prehitel. Po pravici sodi Valvasor o njem: "Bil je izvršen junaški bojevniki, pa slab državnik in politik. S tem, da je izgubil glavo, je pokazal, da ni imel dosti razuma v njej. Imel je pač levje, ne pa lisičje močgane."

Baumkircher se je ljudstvu vsled svojega junaštva zelo priljubil. Navzlic mnogim bojem, ki je z njimi deželo oškodoval, so ga zlasti Štajerci ohranili v dobrem spominu. Še sedaj žive med ljudstvom mnoge pripovedke o njem.

1952	AUG.	1952
Sa	Mo	Tu
3	4	5
10	11	12
17	18	19
24	25	26
31	1	2

KOLEDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

AVGUST

30. — Modern Crusaders No. 45 SDZ imajo celodnevno zabavo na SNPJ farmi.

SEPTEMBER

14. — Pevski zbor Triglav priredi piknik v Domu zahodnih Slovencev na Denison Ave.

OKTOBER

5. — Društvo sv. Lovrenca št. 63 KSKJ priredi proslavo 50-letnice združeno z banketom v SND na E. 80 St. ob 5. uri popoldne.

5. — Društvo sv. Štefana št. 224 KSKJ slavi 25-letnico z banketom ob enih pop. v dvorani sv. Pavla na 1369 E. 40 St.

12. — Pevski zbor "Zvon" priredi svoj redni jesenski koncert v Slov. nar. domu na E. 80 St.

18. — Podružnica št. 10 Slov.

TO IN ONO IN SE KAJ

(Nadaljevanje s 2. strani)
po njegovem mnenju komunizem tiči.

* * *

V tej reči pa ne gre vse krivde metati na "narod, češ da je "nepoštvovalen" in da se ne zgane. Pomislimo malo, kakšne vzgoje je bil do nedavno ta narod deležen. In še danes, bolj ali manj.

Sezimo nekaj let nazaj. Spominimo se, kako boleče je bilo tiganje katoliških Slovencev v Ameriki od — SANSa! Kako težko je bilo ljudi vleči spod vpliva rajnega Lojzeta Adamičiča! Kako je Amerikanski Slovenec pod svojim prejšnjim vodstvom skozi cela leta hitel dopovedovati, da se svetu ni treba bati komunizma, ampak da je vse rojenje zoper komunizem golš strah pred — prebujenim slovanstvom! O, blaženo "pisano polje" in njegov vpliv!

Pa je bil Amerikanski Slovenec takrat naše "najbolj katoliško" glasilo! Ali je čudno, če so razna druga "glasila" enake reči trobila — in še kaj hujšega. Poznam katoliško glasilo, ki je čisto po komunistično napadlo domobrance in vse njihovo delo, pa še do danes ni niti indirektno preklicalo tistega pisanja. Hvala Bogu, da članice tiste organizacije gredo svojo pot in se ne dajo vplivati — vsaj po ogromni večini ne — svojemu glasilu, ki je med tistimi, ki se "ne zgane"! Drugi so vsaj s spremembo "linije" nekdane zablode preklicali, torej vsaj indirektno.

* * *

Kdor se je v tistih časih skušal "zganiti" — je bil kmalu sam! In se dobro spominjam besed, ki jih je rekel nekdo, ki pride veli-

žen. zveze praznuje v Slov. domu na Holmes Ave. 25-letnico svojega obstoja.

19. — Pevsko društvo "Planina" priredi v počastitev 15-letnice obstoja ob 7. uri zvečer koncert v Slov. nar. domu na Maple Heights, Ohio.

26. — Skupna oltarna društva praznujejo desetletnico obstoja v Slov. domu na Holmes Ave. z igro Dramatskega društva "Lilija."

NOVEMBER

15. — Društvo "Kras" št. 8 SDZ praznuje 40-letnico s posebno prireditvijo.

DECEMBER

7. — Pevski zbor "Slovan" priredi v AJC, Recher Ave. svoj običajni jesenski koncert.

ko med ljudi: Dokler ne bodo naši ljudje zvedeli resnice naravnost od doma, dokler ne pridejo sem svobodno napisana pisma ali pa ljudje, ki so vse sami

LEPA PRILOŽNOST ZA VAS

HIŠNI POSESTNIKI! Sedaj imate priložnost, da zamenjate vaše sedanje stanovanjske razmere za dosti BOLJŠE.

Mi imamo veliko izbiro novih in starih hiš za prodajo ali zamenjavo.

CENE novih hiš so od \$15,750 navzgor. Vse se nahajajo v EUCLID. Te nove in zelo privlačne hiše imajo krasno in moderno izvršeno notranjo ureditev.

Ce posedujete staro hišo, pa želite imeti udobno novo hišo, ki vas bo popolnoma zadovoljila, se ustavite pri nas, da se pogovorimo radi zamenjave, kar vam bo prihranilo sitnosti okoli prodaje vaše stare hiše.

NE ODLAŠAJTE! Pridite takoj SEDAJ! Te hiše prodajamo hitro iz dneva v dan.

KOVAC REALTY

960 East 185th Street

KE nmore 1-5030

Ali veste, da je 15 milijonov ljudi v Ameriki

izpostavljeno vsled svoje odvisne teže najrazličnejšim boleznim? Zavarovalnice zahtevajo od njih višje pristojbine, ker računajo z njihovim krajšim življenjem. Če ste tudi Vi med njimi, Vam je sedaj mogoče odvrti nevarnost, ki Vam preti.

S stalno rabo enkrat na teden, po zdravniškem predpisu tudi večkrat, boste dobili nazaj ono zdravo težo, ki odgovarja Vaši postavi.

Zdravilna kopel stane samo \$25.00 v naši delavnici v Clevelandu, kjerkoli v U.S.A. \$27.50 z vpošteto poštnino, zavarovalnino in sales-taxo. Ničesar ni treba kupovati posebej. Pišite po pojasnila:

CHERNE HEALTH BATH

6904 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

doživeli — tako dolgo naših ljudi ne bo nihče prepračil. Preveč so pod vplivom našega tiska, ki je zaplaval v čudne vode...

Tako je tudi v resnici bilo. Počasi, počasi je prodirala resnica in vsaj pri večini, tako se zdi, tudi prodrla. Že to je veliko, da v naših dneh narod prebavi take beesde, kot jih je napisal Tone s Hriba — prebavi vsaj v toliko, da zoper nje list ne dobi protesta! Verjamem celo, da je narod dozorel za kaj več, tudi za večjo "požrtvovalnost," ki jo Tone pogrša.

Ni pa še tako daleč, da bi "iz naroda" samega prišlo kako resno "zganjenje." To mora priti od raznih vodstev, ki jim je narod vajen slediti. Zato je morda le pogrešeno, ko sem v začetku dejal, da je Tone najbrž naslovil svoje besede na "narod." Morda je mislil na vodstvo. In če je tako mislil, bi bilo toliko bolj želeli, da bi njegove besede ne bile tako splošne kot so bile.

* * *

Ali sem vas pripeljal do varnega roba, Tone?

Pa vem: ste toliko mož, da boste rekli: Zadel je v živo, toda.

—Polovica nebelih družin in posameznikov v Združenih državah je zaslužila l. 1949 pod \$1,364.

Trinerjevo GRENKO VINO pomaga proli zapriju!

Koliko je katoličanov v Kanadi?

Tudi v Kanado je prišlo dosti naših ljudi, zato je prav, da vemo, kako je tu v verski razpodelitvi ljudstva. Tri krščanske cerkve delujejo tu: katoliška cerkev, "združena cerkev" in anglikanska cerkev. — Slednji dve sta protestantovski

MALI OGLASI

ČE HOČETE PRODATI VAŠE POSESTVO

Mi imamo kupce z gotovino. Za hitro postrežbo pokličite JOS. GLOBOKAR 986 E. 74th Street HE 1-6607

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA Prescriptions — Vitamins First Aid Supplies Vogal St. Clair Ave in E. 68 St.

Hiša naprodaj

2 stanovanji po 5 sob. Zgoraj lepo dekorirano z moderno kuhinjo in kopalnico. Dvojna garaža. Vpraša se na 9311 Wright St. ali kličite GL 1-2359. —(156)

Hiša naprodaj

Na Beckford Ave., v Euclidu pri cerkvi sv. Kristine, 4 sobe in kopalnica in ena nezgotovljena soba v drugem nadstropju.

Za podrobnosti pokličite

Matt F. Intihar 630 E. 222 St. Tel.: RE 1-6888 ali IV 1-0678 X

Iščejo sobe

Zakonski par z enim otrokom išče 4 sobno neopremljeno stanovanje. Kličite HE 1-5605. —(156)

Ali ste prehlajeni?

Pri nas imamo izborna zdravila, da vam ustavi kašelj in prehlad. Pridite takoj, ko čutite prehlad.

Mandel Drug

15702 WATERLOO RD. KE 1-0034

Piano harmonika naprodaj

Naprodaj je skoraj nova piano harmonika, ki ima 120 basov. Proda se po zurni ceni. Pokličite EN 1-5887. (157)

Farma naprodaj

v Hartgrove Township — Rome, Ohio, 50 akrov, 7-sobna hiša, skedenj (barn), obe zgradbi imata nove strehe. Nov traktor s kultivatorjem, disk in plug. Cena zelo ugodna. — Zamenjava možna.

Gostilna naprodaj

Gostilna s stanovanjem, D-1 in D-2 license, ima nov inventar vključno bar, backbar, hladilnik, mize, stoli, sink iz nerjavečega jekla, 3 sobe zgoraj, garaža za dva avtomobila, Gostilna se nahaja na 1¼ akra zemlje v East Trumbull, Ohio. Zamenjava možna.

Delikatesna trgovina naprodaj na Lake Shore Blvd—inventar ima nov hladilnik, rezalo za meso, tehtnico in za okoli \$2,000. zaloge. Stanovanjski prostori od zadaj trgovine — neobvezno. Povprečen tedenski izkupiček \$900.00

KOVACH REALTY 960 E. 185th St KE 1-5030

Naprodaj

Pralni stroj ter peč za gretje na premog, oboje v zelo dobrem stanju, ugodno naprodaj. Zglasite se na 1229 E. 71 St.

Hiša naprodaj

Štiri in pol sob bungalow z garažo je naprodaj v Warrensville Hgts. Kličite MO 2-4279. (158)

ločini. Katoličanov je 43 odstotkov, "združenih" 20 odstotkov, anglikanskih pa 15 odstotkov. Katoličani so v večini v Quebecu (88 odstotkov), v pokrajini New Brunswick in na otoku Terra Nova.

DELO DOBIJO

BANČNI URADNIKI

Potebujemo 2 osebi, moške ali ženske, 35 let ali manj. 5 dni v tednu. Stalno delo. Dobra plača. Dobre delovne pogoje. Plačane počitnice, skupna zavarovalnina, bolniška zavarovalnina in pokojnina. Pridite osebno in vprašajte za Mrs. Sotak.

THE STATE SAVINGS & LOAN CO.

2945 Woodhill Road vogal Sophia Ave. (aug.7,11)

Ženske dobijo delo

Dekleta in ženske

17 let stare in več potrebujemo za sortirat in zavijati. Delo v pralnici.

Menk Bros. Laundry 643 E. 103 St. (156)

Moški dobijo delo

KOVAČ

Plača od ure in od kosa Izučen

Steel Improvement & Forge Co.

970 E. 64th St. (156)

TOOLMAKER

LATHE HAND

Izkušeni na

jig in fixture delu

Plača od ure in naduro

PARAMOUNT TOOL COMPANY 1392 E. 43 St. —(160)

"OLIVER"

potrebuje

operatorje za

RADIAL DRILL PRESSES
SMALL SINGLE SPINDLE
DRILL PRESSES
STRAIGHTENING PRESS
PRESS HELPERS
POTTER & JOHNSON
LATHE
LIBBY LATHES
ENGINE LATHES —
LARGE
TURRET LATHES —
SMALL

Incentiven zaslužek od začetka na incentive delu. Plačane počitnice in prazniki; točka glede življenjskih stroškov, avtomatičen povisek do srednje meze. Mora biti pripravljen delati prvi, drugi ali tretji shift; 5% povisa za delo na 2. shiftu; 10% na 3. shiftu.

Employment urad odprt dnevno od 8 do 4:30 pop.

The Oliver Corporation

19300 Euclid Ave. KE 1-0309

(158)

V blag spomin TRETJE OBLETNICE SMRTI MOJE NEPOZABLJENE SOPROGE

Mary Stojin

ki je zatislila svoje blage oči za večne dni 11. avgusta 1949

Tri dolga leta so že minila, kar Tebe več med nami ni, ker mirno v grobu tihi počivaš.

Sedaj Ti in Tvoj duh še med nami živi, a kako objokujem in žalujem za teboj! Zastonj so moje želje te, ker videti Te ne morem nikjer.

Daleč proč od mene, pri Bogu večnemu, večni raj uživaš Ti. Izprosi za nas Boga, da se enkrat združimo nad zvezdami ... v nebesih.

Tvoj žalujoči soprog

JERRY STOJIN

Geneva, Ohio, 11. avgusta 1952.

VSE NARED — Dva otroka sedita na bregu pri Godthaabu, prestolnici Grenlandije, odkoder moreta pregledati vse dohodke v malo naselbino. V mestu in okoli njega so postali zelo živahni, odkar je napovedan obisk danske kraljice Ingrid. Otok je namreč danska posest.

HENRIK SIENKIEWICZ:

Z ognjem in mečem

Volodijovskemu se je stisnilo srce. Hotel ga je še tolažiti, govoriti o nadi, a besede mu niso hotele skozi grlo in jahala sta dalje v gluhem molčanju, le ustnici gospoda Skrzetuskega sta se gibali v molitvi, s katero je očividno hotel odrediti grozne misli. Malega viteza pa je kar strah obšel, ko je pri mesečni gledal na ta obraz, ker se mu je zdelo, da je to popolno, ma menihovo obličje, resno, o mršavelo vsled posta in premišljevanja.

A vtem je on glas v zadnjih vrstah znova začel peti:

"Prideš iz vojne, nebore, prideš iz vojne, prazne imel podes dvore, rane pa gnojne."

V.

Namen podjeda je bil, da pozive, če Krzivosos s svojimi štiridesetimi tisoči ljudi še oblega Kamienec, ali če je opustil brezupešno obleganje in gre na pomoč Hmielnickemu, da bi se z njim vred postavil za glavno bitko, in dalje, kaj delajo dobruški Tatarji, če so že prešli Dnjestar in se združili s Krzivososom ali pa še leže na oni strani. Važno o bile te vesti za poljski tabor in vladarji bi se bili morali sami za to brigati; toda ker jim to kot neizkušenim ljudem ni prišlo v glavo, je knez vojvoda ruski vzel nase to breme. Če bi se namreč pokazalo, da je Krzivosos z bialogrodskimi in dobroskimi hordami opustil obleganje nedobljivega Kamienca in hiti k Hmielnickemu, bi bilo treba čim najhitreje udariti na tega zadnjega, preden bi se ojačil do najvišje moči.

Vtem pa vrhovni vladar, knez Dominik Zaslawski - Ostrogski, ni hite, marveč so se ga nadejali v taboru šele čez dva ali tri dni po odhodu Skrzetuskega. Očividno je po svoji navadi medpotoma veseljal in se imel dobro, vtem pa je potekal najlepši čas, ko bi se bila dala sila Hmielnickega zlomiti, in knez Jeremija je obupaval po misli, da prihiti k Hmielnickemu, ako se bo vojna tako vodila dalje, pravčasno ne le Krzivosos in zadnjestrski orde, marveč celo sam han na čelu vseh perekopskih, nohajskih in azovskih sil.

In res so dohajale v tabor vesti, da je han že prebredel Dnjestar in da hiti z dvostot tisoč konjev noč in dan na zahod, a knez za Dominika pa le ni bilo. Bilo je čim dalje verjetnejše, da se bodo vojske, stoječe pod Čolhanskim kamenjem, morale postaviti v boj proti petkrat večji moči in da v slučaju, če bodo vladarji tepeni, sovražnika nič več ne zadrž, da ne bi vpadel Poljski v srce, v Krakov in Varšavo.

Krzivosos je bil tem nevarnejši, ker bi v slučaju, če bi vladarji hoteli prodreti v globino Ukrajine, gredoč izpod Kamienca naravnost proti severu na Konstantinov, jim lahko odrezal povratek, in v vsakem slučaju bi bili tačas stisnjeni med dva ognja. Zato se je gospod Skrzetuski odločil ne le poizvedeti o Krzivososu, temveč ga tudi zadržati.

V svesti si važnosti svoje naloge, da deloma leži usoda vse vojske v tem, kako jo izvede, je poročnik rad skrbel za svoje in svojih vojakov življenje; zakaj to podjetje bi se moralo smatrati za blazno, če bi mladi vitez s petsto ljudmi hotel v besnem boju zadržati štiride-

setisočeno Krzivososovo vojsko, ojačeno z bialogrodskimi in dobroskimi ordami. Toda spod Skrzetuski je bil preizkušen vojak, da bi se spušal v pustolovstva—in je natanko vedel, da šel v bitki val čez njega in čez trupla njegovih tovarišev; zato se je porijel drugih sredstev.

Zato je najprej razširil vest med lastnimi vojaki, da gredo le kot prednja straža cele divizije strašnega kneza in to vest je razširjal povsod, po vseh hutorih, vasicah in mestecih, ki se jih je moral dotakniti. In res, kakor bliskavica se je razletela vzdolž Zbruča, Smotriča, Studzienice, Uške, Kalusika in je letela dalje, kakor bi jo gnal veter, od Kamienca pa do Jahorlika.

Ponavljali so jo turški baše v Hočimu in Zaporožci v Jampolu in Tatarji v Raškovo. In vnovič se je razlegel ta znani krič: "Jerema gre!", od katerega so drvenela srca pobujenega ljudstva, da je divjalo v strahu, ne vedoč ne dneva ne ure.

In nihče ni dvomil o nesničnosti te vesti. Vladarji udarili na Hmiela a Jeremija na Krzivososa — to se je zdelo vsem v redu. Sam Krzivosos je verjel in roke so mu omahnile. Kaj naj stori? Ali naj se dvigne na kneza? Tam pod Konstantinovom je bil drugi duh v črni in večji sile, a vseeno so bili pobiti, zdesetkovani in so ko-

ma odnesli življenje. Krzivosos si je bil v svesti, da se bodo njegovi molojci bili besno proti vsaki drugi vojski Poljske in proti vsakemu drugemu vodji, toda če se približa Jeremija, se razprše kakor tolpa golobov pred orlom, kakor stepeno listje pred vetrom.

Ako bi čakal kneza pod Kamiencem, bi bilo še slabše, Krzivosos se je odločil krentiti proti vzhodu, prav k Braclavu, da se ogne svojega zlega duha in da pohiti k Hmielnickemu. Bil je sicer gotov, da po takih ovinkih ne pride pravočasno, toda, če drugega ne, pravočasno poizve o uspehu in pomisli o lastni rešitvi.

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE SMRTI NEPOZABNEGA SPROGA, OČETA, STAREGA OČETA IN BRATA

Martin A. Zugel

ki je zaspal v Gospodu dne 11. avgusta 1950

Zdej bivaš vrh višave jasne, kdaj ni težav in ne skrbi, tam sonce sreče Ti ne ugasne, tam lepše zarja Ti blešči.

Žalujoci ostali:

SOPROGA, HČERE, VNUKI, BRAT IN SESTRE
Cleveland, O., 11. avgusta 1952.

Imenik raznih društev

Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota

DRUŠTVO SV. VIDA, ŠT. 25 KSKJ
Duhovni vodja Rev. Louis B. Baznik, predsednik Frank A. Turek, podpredsednik William Gliha, tajnik Daniel Postonick, 6926 Hecker Ave., tel. HE 1-7541; zapisnikar A. Strniša Sr., blagajnik Louis Krajc, za pregledovanje novega članstva vsi slovenski zdravniki.

Društvo zboraše vsak prvi tork v mesecu v sobi št. 2 nove šole sv. Vida ob 7:30 zvečer. Mesečni assessment se začne pobirati ob 7:00 popoldne v mesecu v dvorani zvečer ob 8:00. Od 26. pa do konca meseca na domu tajnika od članstva, ki mu ni mogoče plačati poprej. Društvo se sprejema nove člane in članice od 16 do 60 let in se jim nudi prvo zavarovalnino od \$250 do \$500. Bolniška podpora znaša \$7. in \$14.00 na teden. V društvu se sprejema tudi otroci od rojstva do 16. leta. V slučaju bolezni se naj bolnik javi pri tajniku, da dobi zdravniški list in karto in ravna naj se po pravilih Jednote.

DR. SV. LOVRENCA ŠT. 63 KSKJ
Duhovni vodja Rt. Rev. J. J. Oman, predsednik Louis Simonick, podpredsednik Anton Zidar, tajnik Ralph Godec, 3559 E. 81 St. tel. VU 3-6324; zapisnikar Resnik, blag. Josip W. Kovach; nadzorniki: Louis Shuster, Silvester Urbanicki in Ignac Marich. Zastavonoša Joseph W. Kovach. Zastopnika za SND na 80. St. Frank Mulh in Joseph Kovach Jr.; zdravniki: dr. Anthony J. Perko, dr. Anton Skur in dr. John Polin. Društvo zboraše vsako drugo nedeljo v mesecu ob eni popoldne v SND na 80. cesti. Sprejema članstvo od rojstva do 60 let starosti. Bolniški assessment 65c na mesec in plačuje \$7.00 bolniške dni na teden, če je član bolan pet dni ali več. Rojaki v Newburghu, pristopite v društvo sv. Lovrenca.

DRUŠTVO SV. ANE ŠT. 150 KSKJ
Duhovni vodja Rt. Rev. J. J. Oman, predsednica Theresa Lekan, podpredsednica Theresa Godec, tajnica Josephine Winter, 3559 E. 80 St.; blagajničarka Antonija Debelak, zapisničarka Agnes Zagar. Nadzornice: Frances Adler, Miss Helen Zupancic, Anna Zibkowsky, benderonošinja Antonia Debelak; zastopnici za SND na 80. St., Theresa Lekan in Mary Filipovic; za SND v Maple Heights: Theresa Lekan in Ana Fortuna; zastopniki za Ohio KSKJ Boosters: Alice Arko in Rose Urbanic. Zdravniki dr. Perko, dr. Skur in dr. J. Polin. Seje so vsako 3. nedeljo v mesecu ob eni popoldne v SND na 80. cesti.

DRUŠTVO SV. MARJE MAGDALENE, ŠT. 162 KSKJ
Sprejema članice od 16 do 60. leta. Nudi najnovejšo smrtninske certifikate od \$250 do \$500; bolniška podpora je \$5. \$7 ali \$14 tedensko. V mladinski oddelci se sprejema članstvo od rojstva do 16. leta.

DRUŠTVO SV. ANE, ŠT. 14 SZD
Predsednica Julija Brezovar, 1173 E. 60 St., podpreds. Jennie Stanonik, tajnica Jennie Suvak, 1415 E. 51 St., tel. EN 8104, blagajničarka Josephine Orazem-Ambrozic, zapisničarka Angela Virant. Nadzornice: Mary Bradach, Rose L. Erste in Frances Okorn. Rediteljica Mary Pristov. Seja se vrši vsako drugo sredo v mesecu. Za preiskavo novega članstva vsi slovenski zdravniki.

DRUŠTVO SV. ANE, ŠT. 14 SZD
Predsednica Julija Brezovar, 1173 E. 60 St., podpreds. Jennie Stanonik, tajnica Jennie Suvak, 1415 E. 51 St., tel. EN 8104, blagajničarka Josephine Orazem-Ambrozic, zapisničarka Angela Virant. Nadzornice: Mary Bradach, Rose L. Erste in Frances Okorn. Rediteljica Mary Pristov. Seja se vrši vsako drugo sredo v mesecu. Za preiskavo novega članstva vsi slovenski zdravniki.

pa do 16. leta. Odbor za leto 1952 sledi: Duh. vodja Rt. Rev. B. J. Ponikvar; preds. Marjanca Kuhar, podpreds. Louise Mlakar, taj. Maria Hochevar, 21241 Miller Ave., tel. IV 1-0728; blagaj. Frances Maceorl. Zapisničarka Julia Brezovar; nadzornice: Frances Novak, Mary Skulnik in Dorothy Sterniša. Rediteljica in zastavonošinja Julia Slogar, zastopnica za Ohio Booster Club: Frances Nemanich. Zastopnica za ženske in mladinske aktivnosti: Frances Nemanich. Zdravniki: Vsi slovenski zdravniki. Seje se vršijo vsak prvi ponedeljek v mesecu v šoli Svetega Vida soba št. 2 ob 8. uri zvečer. Assessment se pobira vsak tretji ponedeljek in vsakega 25. v mesecu v ravno istem prostoru.

DRUŠTVO SV. JOZEFA ŠT. 169 KSKJ
Predsednik John Pezdirtz; podpredsednik Felix Korosec; fin. tajnik Joseph Ferra, 444 E. 152 St., tel. KE 1-7131; bolniška tajnica Stana Oyen, 1219 E. 169. t., tel. IV 1-5233; zapisničarka Anna Grajzar; blagajničarka Frances Leskovec; nadzorniki: Stanley Kokotec, Mildred Nainiger in Anna Skolar. Vratar Ralph Skolar. Zdravniki: dr. Skur, dr. Carl Opaskar, dr. Louis Perme in dr. Raymond Stansy. Duhovni vodja Rev. Aloisius Rupar. Seje se vršijo vsak tretji četrtek v mesecu ob 7:30 zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Assesment se pobira pred sejo, prvo nedeljo po seji v dvorani pod cerkvijo Marije Vnebovzete od 9 do 11. ure popoldne ter 24. in 25. v mesecu v Slovenskem domu. Društvo sprejema otroke od rojstva do 16. leta za zavarovalnino od \$250 do \$1000 brez zdravniške preiskave ter odrasle od 16. do 60. leta za zavarovalnino od \$250 do \$500 in do \$200 bolniške podpore na dan.

DRUŠTVO PRESVETEGA SRCA JEZUSOVEGA ŠT. 172 KSKJ
Predsednik Joseph Vrtanicki, podpredsednica Mary Hosta, tajnik Joseph Grdina, 6113 St. Clair Ave., Tel. EX 1-1390, blagajnik Joseph Ovsenek, zapisničarka Josephine Weiss, Nadzornice: Josephine Weiss, Anna Palčić in Mary Hočev. Zdravniki dr. Jos. L. Modic, dr. Frank J. Kern, in dr. Valentin Meršol in Dr. Dejak. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2:30 popoldne v JSN Domu na 4533 W. 130 St.

Društvo sprejema člane od 16 do 60 leta za posmrtnino, poškodnino in bolniško podporo kjer se lahko zavarujejo od \$250.00 do \$500.00 ter za bolniško podporo \$1.00 ali \$2.00 ali \$3.00 na dan. Bolniška podpora se plačuje ne glede na starost, to je tudi po 60 letu, ne glede kdaj je kdo pristopil v društvo.

V mladinski oddelci se sprejema-

jo člani od rojstva do 16 leta do \$2,000 posmrtnine brez zdravniške preiskave. Enako tudi odrasle brez zdravniške preiskave do 25 leta starosti. Prvovrstna zavarovalnina plačljiva 20 let.

Assesment se pobira na vsaki seji, in na 25 v mesecu pa na domu tajnika.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA, ŠT. 191 KSKJ
Duhovni vodja Rev. Frank Brennan, predsednik Paul Yanchar; podpreds. Joseph Tichar, tajnica Mařilda Ropret, 19601 Kildeer Ave., tel. KE 1-2863; blag. Alfonse Sajovic, zapisnik. Mary Meršnik. Nadzorniki: Frances Globokar, Ann Mestek in Mary Strukel. Zdravniki: Dr. A. Skur, Dr. L. Perme, Dr. Carl Rotter. Društvene seje se vršijo vsako drugo sredo v mesecu v A. J. C. na Recher Ave. ob 8 uri zvečer.

DRUŠTVO KRISTOVA KRALJA ŠT. 226 KSKJ
Duhovni vodja Rt. Rev. Msgr. B. J. Ponikvar, predsednik Ulrich Lube, podpredsednik Frank Šega, tajnica Mary Zupancić, 6124 Glass Ave., tel. EX 1-4767; blagajnik Anton Klancar, 1084 E. 67. St.; zapisničarka in poročevalka Mary Kaplan. Nadzorni odbor: Frank Fabian, Jean Grčar in Jos. Jazbec. Zastopnik za klub SND Ulrich Lube. Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne, staro poslopje SND.

Slovenska ženska zveza

PODRUŽNICA ŠT. 10 SLOVENSKE ŽENSKÉ ZVEZE
Predsednica Mary Urbas, podpredsednica Frances Salmich, tajnica Frances Susel, 15900 Holmes Ave., blagajničarka Filomena Sedej, zapisničarka Martha Batich, nadzornice: Louise Cebular, Mary Zalar in Josephine Šuštaršič. Seje se vršijo vsak drugi četrtek v mesecu ob 8. uri zvečer v Slov. domu na Holmes Ave.

PODRUŽNICA ŠT. 14 SZD
Duhovni vodja Rev. A. L. Bombach, predsednica Mary Strukel, podpredsednica Antonia Šuštar, tajnica Frances Kog, 20357 Goller Ave., tel. IV 1-3486; blagajničarka Mary Mersnik, zapisničarka Stefie Smolčić; nadzornice: Frances Globokar, Frances Gerčman in Amalia Legat. Seje se vršijo vsak prvi tork v mesecu v AJC na Recher Ave.

PODRUŽNICA ŠT. 15 SZD
Duhovni vodja Rt. Rev. J. J. Oman, predsednica Anna Jakić, podpredsednica Theresa Lekan, tajnica Helen Zupancić, 3549 E. 81 St., tel. VU 3-6585; blagajničarka Rose Lausche, zapisničarka Mary Filipović. Nadzornice: Mary Janežič, Mary Skufca in Angela Stražar. Zastavonošinja Mary Novak in Angela Stražar. Rediteljica Jennie Barle. Zastopnici za SND Josephine Udove in Mary Hrovat. Seje so vsako drugo sredo v mesecu ob 8 zvečer v SND na 80. cesti.

PODRUŽNICA ŠT. 25 SZD
Duhovni vodja Rev. Louis B. Baznik, predsednica Jennie Krall, podpredsednica Frances Brancel, tajnica Mary Otoničar, 1110 E. 66 St., tel. HE 1-6933; blagajničarka Louise Pikš, zapisničarka Julia Brezovar, rediteljica Pauline Zigmant. Nadzorni odbor: Angela Virant, Mary Lokar in Pauline Stampfel. Seje se vrše vsaki drugi ponedeljek v mesecu v šoli sv. Vida. Članice sprejemamo v mladinski oddelci takoj od rojstva, v odrasli oddelci pa od 14 do 55 leta starosti.

PODRUŽNICA ŠT. 32 SZD
Duhovni vodja Rev. A. Bombach, predsednica Tereziya Potokar, podpredsednica Frances Perme, tel. KE 1-3633; tajnica Hattie Kraus, 911 E. 232 St., tel. KE 1-5523; blagajničarka Helen Kovačević, zapisničarka Ana Godlar, rediteljica Anna Voje Jr. Nadzorni odbor: Barbara Barron, Karolina Peck in Frances Skočak. Seje se vršijo vsak prvi tork v mesecu v dvorani sv. Kristine.

PODRUŽNICA ŠT. 41 SZD
Duhovni vodja Msgr. Vitus Hribar, predsednica Frances Jannik, podpredsednica Frances Mele, tajnica Ella Starin 17814 Dillewood Rd., tel. IV 1-6248; blagajničarka Ana Rebolj, zapisničarka Mary Cerjarić. Nadzornice: Julia Bolka in Mary Coprich. Seje se vršijo vsak prvi tork v mesecu v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. soba št. 3.

Slovenska dobrodelna zveza

DRUŠTVO SV. ANE, ŠT. 14 SZD
Predsednica Julija Brezovar, 1173 E. 60 St., podpreds. Jennie Stanonik, tajnica Jennie Suvak, 1415 E. 51 St., tel. EN 8104, blagajničarka Josephine Orazem-Ambrozic, zapisničarka Angela Virant. Nadzornice: Mary Bradach, Rose L. Erste in Frances Okorn. Rediteljica Mary Pristov. Seja se vrši vsako drugo sredo v mesecu. Za preiskavo novega članstva vsi slovenski zdravniki.

DRUŠTVO NAPREDNI SLOVENCI ŠT. 5 SZD
Predsednik Andrew Tekauc, podpredsednik John Štefe, tajnik Matt Debevec, 1287 E. 169th St., tel. IV 2048; blagajnik Thomas Kraič, zapisnikar Frank A. Turek. Nadzorni odbor John Nestor, Frank Štefe in Charles Komman. Društvo zboraše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9 uri zjutraj v SND, soba št. 3 (staro poslopje) na St. Clair Ave.

SLOVENSKI DOM, ŠT. 6 SZD
Predsednik Joseph Stupica, 19303 Arrowhead Ave.; tajnica Albina

Veseli, 877 E. 185 St., tel. IV 1-0319; blagajničarka Frances Julajlia, 832 E. 209 St. Zdravniki: Dr. A. Skur in Dr. Urankar. Seje se vršijo tretji petek v mesecu v Slovenskem društvenem domu, 20714 Recher Ave. ob 7:30 uri zvečer.

DRUŠTVO KRAS ŠT. 8 SZD
Predsednik Joško Jerkič, podpredsednik Stanley Kozely, tajnica Jennie Kozely, 687 E. 156. St., tel. LI 1-3590, blagajničarka Jennie Kapel, zapisnikar John Kapel; nadzorni odbor: Joe Kopore, Martha Batich, Mary Kobal. Seje so vsako 2. nedeljo v mesecu ob 1 pop. v Slovenskem domu na Holmes Ave.

DRUŠTVO CLEVELANDSKI SLOVENCI ŠT. 14 SZD
Predsednik John Sušnik, podpredsednik Mike Vidmar; tajnik: blagajnik Frank Brinover, 961 E. 79 St., tel. EN 1-4122; zapisnikar Matthew Penko, 1338 E. 81. St. Nadzorni odbor: William Stark Jennie Lavrič, Josephine Hrvati; vratar Frank Penko. Zastopnik za klub S.N.D. Mike Vidmar. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki. Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 popoldne v SND na St. Clair Ave., soba št. 3.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA, ŠT. 18 SZD
Predsednik Joseph Kalčić, podpredsednica Mary Jeromij; tajnik in blagajnik Frank Merhar, 1021 E. 185. St., zapisnikar Anton Strniša, nadzorniki Frank Modic, Anton Levstik in Clarence Tomic; društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki stanujoči v Clevelandu. Seje se vrše sak tretji petek v mesecu ob 7:30 zvečer v SND staro poslopje št. 4.

COLLINWOODSKE SLOVENKE ŠT. 22 SZD
Predsednica Mrs. Fannie Brezovar, podpredsednica Mrs. Fannie Kramar, financ. tajnica Mrs. Rose Mickovic, 19612 Cherokee Ave., tel. IV 1-6500, zapisničarka Mrs. Rose Simenc, blagajničarka Mrs. Frances Tomicsek, nadzornice: Filomena Sedey, Mary Cernigoi, Stefi Koncilija. Zastavonošinja Mrs. Mary Malovrh; zdravniki: dr. A. Skur in dr. V. Opaskar. Seje so vsako 2. sredo v mesecu ob 7:30 zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. v spod. dvorani.

DRUŠTVO SV. CECILJE ŠT. 37 SZD
Predsednica Nettie Zarnick, podpreds. Cecilia Znidarsic, tajnica Louise Pikš, 1176 E. 71 St., tel. EN 1-2628, blagajničarka Mary Jeraj, rediteljica Julia Bokar, zapisničarka Dorothy Strniša. Nadzorni odbor: Mary Otoničar, Theresa Smoltz in Fanny Majer. Vsi slovenski zdravniki. Seja se vrši vsako drugo sredo v mesecu ob 7:30 zvečer v SND na St. Clair Ave. soba št. 4 staro poslopje.

DRUŠTVO PRESV. SRCA JEZUSOVEGA ŠT. 55 SZD
Predsednik Geza Kocet, podpredsednik Jože Grdina, tajnik Steve Markolia, 6527 Schaefer Ave., HE 1-7998, blagajnik Joseph Perko, zapisnikar Valentin Kovačič. Nadzorni odbor: predsednik Rev. Joseph Godina, nadzornica Tony Cesar in Kristina Zimmerman. Seja se vrši vsako četrto nedeljo ob 2. uri popoldne v dvorani šole sv. Vida na Glass Ave.

Slovenska moška zveza

PODRUŽNICA ŠT. 3 SMZ
Predsednik Charles Benevol, 19502 Muskoka Ave.; podpredsednik Anton Mausear; tajnik Frank Perko, 1092 E. 174 St., tel. IV 1-5658; blag. Jos. Hočev. zapis. James Stopar. Nadzorniki James Kastelle, Joseph Peršek in Martin Komochar. Seje se vrše vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave., kjer plačate svoj assessment ali pa 24. in 25. v mesecu v spodnji dvorani.

PODRUŽNICA ŠT. 5 SMZ
Predsednik John Sever, 1101 E. 74 St.; podpreds. Franc Česnik, tajnik in blagajnik Tony Krampel, 1003 E. 66 Pl., tel. UT 1-8387, zapisnikar Frank Kuhar. Nadzorni odbor: Frank Kuhar, Louis Erste, Fr. Petkovsek. Podružnica zboraše vsako tretjo soboto v mesecu zvečer v SND soba št. 4. Staro poslopje. Tajnik pobira assessment vsakega 25. v mesecu. Za federacijo SMZ: Frank Brancel, Louis Erste in Frank Petkovsek.

PODRUŽNICA ŠT. 6 SMZ
Predsednik Frank Lavrich, podpredsednik Mike Zele, tajnik: blagajnik Frank Mačovel, 1172 Norwood Rd., tel. UT 1-0419. Zapisnikar Primož Kogoj, nadzorniki: Leo Novak, A. Skerl, John Borso. Seje so vsako tretjo nedeljo popoldne ob eni uri v šoli sv. Vida.

Katoliški borštarnji

DRUŠTVO DVOR BARAGA, ŠT. 1317 REDA KATOLIŠKIH BORŠTARJEV
Uradniki: Duhovni vodja Msgr. B. J. Ponikvar, župnik fare sv. Vida; nadborštarn Fred Sterniša, podborštarnar Ludwig Marolt, bivši borštarnar John Persin, finančni tajnik Edward Baznik, 20931 Tracy Ave., KE 1179; blagajnik Frank J. Godic, Jr., tajnik: zapisnikar Maximilian Germ, 1033 Yellowstone Rd.; nadzorniki: Frank Znidarsić, Frank Bogovic, Jr. in Daniel Postotnik, spreviditeljica Louis Ernest, Frank Znidarsić in bolniški nadzornik Louis Erste, 3815 Schiller Ave. (Zone 9). Tel. ONTARIO 1-3777. Društvo zboraše vsak tretji petek v mesecu ob 7:30 zvečer v novi šoli sv. Vida. Assessment se tudi pobira vsako prvo nedeljo v mesecu od 9 do 11 popoldne v novi šoli.

Ameriška bratska zveza

DRUŠTVO JUTRANJA ZVEZDA ŠT. 137 ABZ
Predsednica Frances Brancel, podpredsednica Mary Bradach, tajnica: blagajničarka Dorothy Strniša, 6526 Bonna Ave., tel. EN 1-6254. Nadzorni odbor Rose Levstec, Paulina Durjava in Mary Mahne; rediteljica Paula Zigmant, zapisničarka Julia Brezovar. Članstvo se sprejema v društvo od 16. do 55. leta in otroke od rojstva do 15. leta. Zavarovalnina je od \$250.00 do \$5,000.00. Tako za odrasle kakor tudi za mladinski oddelci. Seje so vsaki tretji četrtek v SND, soba št. 3 staro poslopje na St. Clair Ave., ob 7:30 zvečer.

Zapadna slovanska zveza

DRUŠTVO SV. KATARINE ŠT. 29 ZSZ
Predsednica Johanna Mervar, podpredsednica Anna Svigel, tajnica Bertha Bokar, 1207 E. 60th St., tel. EN 1-1407; blagajničarka Mary Butara, zapisničarka Mary Farnick. Nadzornice: Jennie Stetz, Dorothy Komini in Mary Mott. Rediteljica Mary Kraitz. Zastopnica za SND in klub društev Johanna Mervar. Seje se vršijo vsak tretji tork v mesecu v starem poslopiju SND na St. Clair Ave. Vsi slovenski zdravniki in zdravica Angelina O'Donnell. Člane se sprejema od rojstva do 60 leta. Zavarovalnina na vsako vrstne police, bolniške operacijske in odškodninske podpore.

The Maccabees

CARNIOLA HIVE NO. 493 T. M.
Past Commander Mary Bolta, Commander Josephine Swan, Lieut. Commander Christine Glavan, Chaplain Agnes Zobetz, Mistress at Arms Mary Mahne, Sergeant at Arms Pauline Zigmant, Picket Mary Vesel. Financial Sec'y Pauline Debevec, 1287 E. 169 St., tel. IV 1-2048; Sick Benefit Secretary Julia Brezovar, 1173 E. 60 St., tel. EN 1-4758. Auditors: Jean E. Pike, Ursula Unetic, Frances Tavarcar. Meeting every first Wednesday of the month at SNH Room 1 at 7:30 p.m. General collection is held on meeting night at 7 p.m. and on the 25th of every month in the lower hall of SNH at 5 p.m. Members belonging to the Sick Benefit Fund should notify Mrs. Julia Brezovar, 1173 E. 60 St., EN 1-4758 when becoming ill.

Oltarna društva

OLTARNO DRUŠTVO FARE SV. VIDA
Duhovni vodja Msgr. Rt. Rev. B. J. Ponikvar, predsednica Jennie Krall, podpredsednica Josephine Kolenc, tajnica in blagajničarka Frances Baraga, 1105 E. 71 St., tel. HE 1-5724, zapisničarka Mary Otoničar, nadzornice: Frances Brancel, Mary Velikonja in Marija Boh. Seje se vršijo 3. nedeljo v mesecu v šoli sv. Vida. Vabljeni so vse katoliške žene in dekleta v Oltarno društvo.

OLTARNO DRUŠTVO FARE MARIJE VNEBOVZETE
Predsednica Louise Kosmerl, podpredsednica Agnes Pierce, tajn. Mary Ižanec, 799 E. 157 St., tel. LI 6056; zapisničarka Mary Strancar. Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu popoldne po pobožnosti v cerkveni dvorani.

Samostojna društva

GLASBENA MATICA
Predsednik Frank Bradach, podpredsednik Edward Kenik, tajnica in zapisničarka Molly Frank, blagajničarka Carolyn Budan. Nadzorniki: June Price, Felix Turel, Molly Frank. Posvetovalni odbor: Frank Bradach, Edward Kenik, Carolyn Budan, Anne Safred, Josephine Petrovic, Josephine Bradach. Pevovodja: Anton Schubel. Seje se vršijo vsak drugi četrtek v mesecu v SND na St. Clair Ave. Pevske vaje vsak četrtek ob 8 z. soba št. 2 v SND.

PEVSKI ZBOR SLOVAN
Predsednik Joseph Durjava, podpredsednik Joseph Ivancich, tajnik: blagajnik William K. Gabrenja, 19711 Mohawk Ave., tel. KE 1-6829; zapisnikar Ciril Ozib. Nadzorni odbor: Andrew Ogrin, Milan Urbanic in Frank Urbanic. Arhivar Joseph Ivancich. Pevovodja Anton Schubel. Pevske vaje so vsak tork ob 8 zvečer v Domu na Recher Ave. Pevski zbor Slovan apelira na vse rojake, ki jih veseli petje, da se pridružijo zboru. Seje se vršijo 2. tork, vsakega drugega meseca, kot jan. more, maj itd.

SLOVENSKO ŽENSKO PODPORNO DRUŠTVO SRCA MARIJE
Predsednica Julia Brezovar, podpredsednica Cecilia Škerbec, prva tajnica Mary Otoničar, 1110 E. 66 St., tel. HE 1-6933; finančna tajnica Mary Bradach, blagajničarka Louise Pikš; odbornica Mary Skul; nadzorni odbor: Mary Stanonik, Mary Pristov, Frances Baraga; Zastopnica za klub društev SND in konferenco SND: Mary Stanonik. Za preiskavo novih članic—vsi slovenski zdravniki. Društvo zboraše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v šoli sv. Vida. Članice se sprejema od 16. do 40. leta.

DR. NAJSV. IMENA FARE MARIJE VNEBOVZETE (Collinwood)
Častni vodja Rt. Rev. Msgr. V. Hribar, duhovni vodja Rev. Matt Jager, predsednik Sebastian Trampuš, 15626 Holmes Ave